

เอกสารวิชาการ

รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม
ของโรงเรียนบ้านนาโคก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

โดย

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙
กลุ่มที่ ๓

เอกสารวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๕

ชื่อเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ชื่อผู้วิจัย ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙ กลุ่มที่ ๓

ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๕

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ รองศาสตราจารย์ ดร.วีระเกษตร สอนผกา

อาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ นาวาอากาศเอก อโนชา รัชพรมงคล

คณะกรรมการเอกสารวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกได้ตรวจสอบและอนุมัติให้เอกสารวิชาการฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๕

พลตรี

ผู้อำนวยการหลักสูตร

(ชำนาญ ช่างสาด)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

คณะกรรมการสอบเอกสารวิชาการ

พันเอก

(กฤษกมล ธรรมานุกูล)

ผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ร้อยตำรวจเอก ดร.

กรรมการ

(สุธรรม เชื้อประกอบกิจ)

อาจารย์สำนักงานวิจัยและบริการ

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ดร.

กรรมการ

(ธัญนันท์ แก้วเกิด)

ผู้อำนวยการกลุ่มโครงการพิเศษ (นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ)

สำนักงานพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทคัดย่อ

เรื่อง รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ผู้วิจัย คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙ กลุ่มที่ ๓

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ๒) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม และ ๓) ตรวจสอบความเป็นไปได้และประโยชน์ และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ดำเนินการสำรวจกระบวนการบริหารที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ จากนั้นจัดทำ (ยกร่าง) รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ดำเนินการตรวจสอบความเป็นไปได้และประโยชน์ และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย นักเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้นำชุมชน ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ คือ ๑) หลักการและเหตุผล ๒) วัตถุประสงค์ ๓) สารระสำคัญ (เนื้อหา) ๔) การนำรูปแบบไปใช้ โดยดำเนินการจัดกิจกรรม ๓ ขั้นตอน คือ ขั้นที่ ๑ สร้างแกนนำ ขั้นที่ ๒ ลงมือทำความดี ซึ่งในขั้นตอนนี้มี ๔ กิจกรรมสำคัญ คือ กลุ่มศีล ธรรมะนันทนาการ ๔ ข่า ๕ R และ ต้นกล้าจิตอาสา และขั้นที่ ๓ ยกย่องคนดี และ ๕) เจ็อนไขความสำเร็จ โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีความพึงพอใจด้านความรับผิดชอบสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีจิตอาสา และด้านความซื่อสัตย์ ตามลำดับ ส่วนด้านความพอเพียงมีความพึงพอใจต่ำสุด

Abstract

Title Model of Youth Development be Good People according to Society and Culture of Ban Nakhok School under the Office of Loei Primary Education Area 1

Name Students workshop on Security Psychology Program for School Administrators Offices of the Basic Education Commission, Class 9, Group 3

The objectives of this research were : 1) Study the current condition, problems and necessary needs of youth development to be good people according to society and culture. 2) Create and develop a model for youth development to be good people according to society and culture, and 3) examine the feasibility and benefits and assess the satisfaction towards the youth development activities to be good people according to society and culture. Conducted a survey on the management process with best practices of Ban Nakhok School under the office of Loei Primary Education Area 1. Then prepare (draft) a model for youth development to be good people according to society and culture. Conduct feasibility and usefulness checks and assess the satisfaction with the model of youth development to be good people according to society and culture of Ban Nakhok School under the office of Loei Primary Education Area 1. The stakeholders consisted of students, government teachers and educational personnel, student parent, board of basic education Institutions and representatives of leader community. Basic statistics were used for data analysis, descriptive analysis to describe general data. The statistics used were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of the model development of youth development to be good people according to society and culture of Ban Nakhok School Under the Office of Elementary Education Service Area 1, consists of 5 components : 1) Principles and Reasons 2) Objectives 3) Essence (content) 4) Implementation of the model. The activities are carried out in 3 steps, namely, the first step is to create leaders, the second step is to do good deeds. At this stage, there are 4 important activities, namely, moral group, recreational dharma, 4 Cha 5 R, and volunteer spirit seedlings, and the 3rd stage honors good people and 5) conditions for success. The stakeholders Satisfied with the model of youth development to be good people according to the society and culture of Ban Nakhok School at the highest level in all aspects. The satisfaction of responsibility was highest, followed by volunteer spirit and honesty, respectively. The sufficiency aspect had the lowest satisfaction.

คำนำ

เอกสารวิชาการฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๕ รุ่นที่ ๙ (สจว.สพฐ.๙) กลุ่มวิชาการที่ ๓ ทั้งนี้สมาชิกในกลุ่มใช้กระบวนการวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ เรื่อง รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ๒) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม และ ๓) ตรวจสอบความเป็นไปได้และประโยชน์ และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม โดยดำเนินการสำรวจกระบวนการบริหารที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ จากนั้นจัดทำ (ยกร่าง) รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ดำเนินการตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย นักเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้นำชุมชน ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

คณะผู้เข้ารับการอบรม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดทำเอกสารฉบับนี้จะมีข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙ กลุ่มที่ ๓
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิชาการฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. วีระเกษตร สอนผกา ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ และนาวาอากาศเอก อโนชา รัชพรมงคล อาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ ในการให้คำปรึกษา กำกับ ดูแล ติดตาม และให้กำลังใจ ตลอดเวลานับตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ คณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างสูง และขอขอบพระคุณท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทรภาพร เกษสังข์ นายกำปนาท ศรีเชื้อ นางสาวกิ่งนภา สกุลตั้ง นายเชษฐา แสงรัตน์ และนางรติมณี ฐ์ ชัชวาลย์ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ และได้ให้ข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบพระคุณ นางสาวอรุณี ราชพัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาโคก ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้แทนผู้นำชุมชน โรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณพลตรีชำนาญ ช่างสาต ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ตลอดจนคณาจารย์ในสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวก และจัดบรรยากาศในการเรียนรู้เป็นอย่างดี นับว่าเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่ายิ่งในการศึกษาหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๕ และขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเปิดโอกาสและสนับสนุนการอบรมเชิงปฏิบัติการและการทำวิจัยครั้งนี้

คุณงามความดีอันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของเยาวชนอันจะส่งผลดีต่อกระบวนการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศและสังคมโลกต่อไป

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙ กลุ่มที่ ๓
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๕
คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๗
นโยบาย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี	๗
แนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ	๑๒
แนวคิดวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best practice)	๑๓
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ	๑๕
การพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้กิจกรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก	๒๐
รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก	๒๓
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๔
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๒๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓	
วิธีดำเนินการวิจัย	๒๘
ขั้นตอนที่ ๑ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของ การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ จากวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	๒๘
ขั้นตอนที่ ๒ สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคม และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต ๑	๓๐
ขั้นตอนที่ ๓ ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑	๓๒
บทที่ ๔	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๗
ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของ การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ จากวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	๓๗
ตอนที่ ๒ ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคม และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต ๑	๔๑
ตอนที่ ๓ ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และ ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคม และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต ๑	๔๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๕	
สรุปและข้อเสนอแนะ	๕๕
วิธีดำเนินการวิจัย	๕๕
สรุป	๕๖
อภิปรายผล	๕๙
ข้อเสนอแนะ	๖๐
บรรณานุกรม	๖๒
ภาษาไทย	๖๒
ภาษาต่างประเทศ	๖๖
ภาคผนวก	๖๗
ผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๖๗
ผนวก ข แบบประเมินความเหมาะสมที่มีต่อรูปแบบการพัฒนา	๖๙
ผนวก ค แบบสอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนา	๗๔
ผนวก ง แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนา	๗๙
ผนวก จ แผนภาพประกอบการดำเนินการวิจัย	๘๓
ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ	๙๓
ผู้บริหารและคณาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ	๙๓
รายชื่อสมาชิก	๙๕

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
๓ - ๑	แสดงขั้นตอนการดำเนินการ	๓๕
๔ - ๑	แสดงผลการสำรวจวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านนาโคก	๓๙
๔ - ๒	แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	๔๔
๔ - ๓	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบประเมิน จำแนกตามข้อมูลทั่วไป	๔๘
๔ - ๔	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก	๔๙
๔ - ๕	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียน บ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ โดยภาพรวมและรายด้าน	๕๐
๔ - ๖	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียน บ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ	๕๑

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒ - ๑ แสดงรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก	๒๓
๒ - ๒ แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย	๒๗
๔ - ๑ รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก	๔๖
๔ - ๒ รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ ของโรงเรียนบ้านนาโคก	๕๔
ผนวก - ๑ ประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา	๘๔
ผนวก - ๒ รายงานความก้าวหน้าของงานวิจัยให้อาจารย์ที่ปรึกษารับทราบ	๘๔
ผนวก - ๓ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคม และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก	๘๕
ผนวก - ๔ ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคม และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก	๘๕
ผนวก - ๕ การอบรมนักเรียนแกนนำ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๕	๘๖
ผนวก - ๖ การอบรมนักเรียนแกนนำ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๕	๘๖
ผนวก - ๗ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มศีล	๘๗
ผนวก - ๘ นักเรียนแกนนำรายงานการทำกลุ่มศีล	๘๗
ผนวก - ๙ นักเรียนแกนนำเป็นผู้นำปฏิบัติกิจกรรมธรรมะนันทนาการ	๘๘
ผนวก - ๑๐ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมธรรมะนันทนาการร่วมกัน	๘๘
ผนวก - ๑๑ นักเรียนแกนนำเป็นผู้นำปฏิบัติกิจกรรม ๔ ช่า ๕ R	๘๙
ผนวก - ๑๒ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม ๔ ช่า ๕ R ร่วมกัน	๘๙
ผนวก - ๑๓ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมต้นกล้าจิตอาสาในโรงเรียน	๙๐
ผนวก - ๑๔ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมต้นกล้าจิตอาสาในชุมชน	๙๐
ผนวก - ๑๕ ยกย่องนักเรียนที่ทำความดี	๙๑
ผนวก - ๑๖ มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนแกนนำ	๙๑
ผนวก - ๑๗ คณะผู้วิจัย กลุ่มวิชาการที่ ๓ อบรมพัฒนา ศึกษากระบวนการวิจัย	๙๒
ผนวก - ๑๘ คณะผู้วิจัย กลุ่มวิชาการที่ ๓	๙๒

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ เพื่อจะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก (อรุณี ราชพัฒน์, ๒๕๕๔) ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงของบริษัท เศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องมาจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ (The Fourth Industrial Revolution) มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่กำลังคนที่มีฝีมือและมีทักษะต่ำ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๙ : ๑) ดังนั้นในยุค Thailand ๔.๐ ยังคงต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านเพื่อมาขับเคลื่อนให้กลไกต่าง ๆ ดำเนินการไปได้ ประกอบไปด้วยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง โดยเฉพาะด้านการศึกษาซึ่งเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและทักษะสูง (จันทรา เทพวอยพร, ๒๕๖๐ : ๒) ในขณะที่สาระสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ในยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ มีวัตถุประสงค์ คือการเตรียมคนในสังคมไทยให้มีทักษะในการดำรงชีวิตสำหรับโลกศตวรรษที่ ๒๑ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙ : ๗)

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการพัฒนาคนจึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญ ในแผนการพัฒนาประเทศ ซึ่งการพัฒนาคนมีวิธีการสำคัญยิ่งคือการจัดการศึกษา ดังนั้น การศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างและเตรียมเยาวชนของชาติเพื่อเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ ๒๑ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ในการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิม ไปสู่กระบวนทัศน์ในการจัดการศึกษาแบบใหม่ ที่มีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ท้าทาย และซับซ้อน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๗ : ๒) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๖ กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา

ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ดังนั้น โรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่พัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างผู้เรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ถึงแม้ว่า สังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วแต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนก็ยังคงมีหน้าที่ที่จะคอยดูแล และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กล่าวถึง ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรม ในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติในทุกช่วงวัย ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้า ได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคต จะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาพวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น มีสัจธรรม อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิดผู้ประกอบการเกษตรกรยุคใหม่ และอื่นๆ โดยมีสัมมาชีฟตามความถนัดของตนเอง” (บุญร่วม เทียมจันทร์ และศรีัญญา วิชาวรรณ, ๒๕๖๒)

จากการแถลงผลงานวิชาการ เรื่อง เยาวชนไทยกับการเป็นพลเมืองที่ดี ของนักศึกษาหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รุ่นที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๕ พบว่า มี ๔ ลักษณะการเป็นพลเมืองที่ดี ประกอบด้วย ๑) การปฏิบัติตามกฎหมาย ๒) การรับผิดชอบต่อหน้าที่ ๓) การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และ ๔) การเป็นคนดีตามสังคม และวัฒนธรรม สอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนบ้านนาโคก ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ เป็นสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ส่งผลให้ได้รับรางวัลมากมาย เช่น เป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน โรงเรียนวิถีพุทธพระราชทาน โรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรม และจริยธรรม ระดับประเทศ สถานศึกษาพอเพียง สถานศึกษาสีขาว โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ ๔ ดาว รางวัลดีเด่นนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี เป็นต้น และเป็นโรงเรียนในโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (ภายใต้ชื่อ “โรงเรียนสุจริต”) มีการดำเนินการให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะ ๕ ประการ คือ ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๙) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การมีจิตสาธารณะ ถือว่าเป็นตัวชี้วัดสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาคนตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ ๘ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นพลเมืองที่ดีด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยกลุ่มวิชาการที่ ๓ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙ จึงสนใจที่จะศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best practices) ของโรงเรียนบ้านนาโคก ที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ในด้านจิตสาธารณะ เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ประโยชน์พัฒนาความเป็นพลเมืองที่ดี เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของเยาวชน อันจะส่งผลดีต่อกระบวนการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีเมืองที่ดีเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศและสังคมโลกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑
๒. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑
๓. เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ศึกษา รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้ มีขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับการหารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ ของโรงเรียนบ้านนาโคก

๒. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย นักเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้นำชุมชน ดังนี้

๒.๑ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนบ้านนาโคก จำนวน ๙๒ คน

๒.๒ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบ้านนาโคก จำนวน ๑๘ คน

๒.๓ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านนาโคก จำนวน ๑๕ คน โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายจากผู้ปกครองนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งสนใจและมีบทบาทในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งเอาใจใส่ในการเรียนและความประพฤติของบุตรชั้นเรียนละ ๕ คน

๒.๔ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้นำชุมชน เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในวาระปัจจุบันที่เป็นประธานคณะกรรมการ จำนวน ๑ คน ผู้แทนองค์กรชุมชนจำนวน ๑ คน ผู้แทนศิษย์เก่าจำนวน ๑ คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑ คน และกลุ่มผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๖ คน ซึ่งเป็นหมู่บ้านในเขตบริการของโรงเรียน จำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๐ คน

๓. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยเลือกศึกษาที่โรงเรียนบ้านนาโคก ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

๔. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๕ รวมระยะเวลา ๒ เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการดำเนินการเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก โดยการสำรวจกระบวนการบริหารที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนแกนนำ จำนวน ๘ คน แล้วจึงร่วมกันสะท้อนผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๒ สร้างและพัฒนาารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก โดยนำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ ๑ มาจัดทำ (ยกร่าง) รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต ๑ ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างและพัฒนา รูปแบบตามองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย ๑) หลักการและเหตุผล ๒) วัตถุประสงค์ ๓) สารสำคัญ (เนื้อหา) ๔) การนำรูปแบบไปใช้ และ ๕) เงื่อนไขความสำเร็จ

ขั้นตอนที่ ๓ ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก โดยใช้แบบสอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และแบบประเมินความพึงพอใจ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย นักเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ตัวแทนผู้นำชุมชน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้ทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต ๑

๒. ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต ๑

๓. ได้ทราบระดับความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต ๑

๔. ผลการวิจัยเป็นข้อมูลและแนวทางในการวางแผน แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม

คำจำกัดความ

รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในกฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับที่โรงเรียนกำหนดขึ้น โดยสอดคล้องกับหลักคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ คือ ๑) หลักการและเหตุผล ๒) วัตถุประสงค์ ๓) สารสำคัญ (เนื้อหา) ๔) การนำรูปแบบไปใช้ โดยดำเนินการจัดกิจกรรม ๓ ขั้นตอน คือ ขั้นที่ ๑ สร้างแกนนำ

ขั้นที่ ๒ ลงมือทำความดี ซึ่งในขั้นตอนนี้มี ๔ กิจกรรมสำคัญ คือ กลุ่มศีลธรรมะนันทนาการ ๔ ช่า ๕ R และต้นกล้าจิตอาสา และขั้นที่ ๓ ยกย่องคนดี และ ๕) เงื่อนไขความสำเร็จ

เยาวชน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนบ้านนาโคก

คนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก หมายถึง ผู้ที่มีจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล ที่มีความปรารถนาและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการดูแล เอาใจใส่ และมีส่วนร่วมในการอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน ประกอบด้วย ๔ พฤติกรรมย่อย

๑) ความซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการไม่เอาเปรียบผู้อื่น ตรงมาตรงไป เกรงกลัวต่อการกระทำผิด ซื่อสัตย์ต่อตนเอง หน้าที่ และสังคม

๒) ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ ระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ

๓) ความพอเพียง หมายถึง ดูแล รักษาวัสดุ อุปกรณ์ ทรัพยากรส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่าใช้และรักษาสິงของที่เป็นสาธารณสมบัติ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

๔) ความมีจิตอาสา หมายถึง ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน ร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน สังคม รู้จักแบ่งปันสิ่งของให้แก่เพื่อนนักเรียน ชื่นชมและเผยแพร่ความดีของเพื่อนนักเรียน และคนอื่น

โรงเรียนบ้านนาโคก หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับอนุบาลปีที่ ๒ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ตั้งอยู่ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่อยู่ภายใต้การควบคุม กำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

นโยบาย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี

แนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ

แนวคิดวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best practice)

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

การพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้กิจกรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก

รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามมาตรา ๖๕ ของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ ที่กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” เพื่อให้ประเทศสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ๖ ด้าน คือ

๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกရာช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ

สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้น ในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐรวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

๑.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมาย การพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ ๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบ เชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ ๒) “ปรับปรุงปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและ ขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ ๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีต และปรับปรุงปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐาน รายได้และการจ้างงานใหม่ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับ รายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศ ได้ในคราวเดียวกัน

๑.๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนา ประเทศในทุกมิติ ไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรม ในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ อย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติในทุกช่วงวัย ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้า ได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคต จะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจสติปัญญา มีพัฒนาการ ที่ีรอบด้าน และมีสุขภาพวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และ

อนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิดผู้ประกอบการเกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ
โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง”

๑.๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชน ในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหาร ราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๑.๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกัน ทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็ทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตโดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

๑.๖ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะ

ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็วและโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัยมีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม^๑

สรุปได้ว่า ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรม ในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า โดยการมีจิตสาธารณะ ถือว่าเป็นตัวชี้วัดสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาคนตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

๒. นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ รวม ๗ ด้าน คือ ๑) การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ๒) การยกระดับคุณภาพการศึกษา ๓) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย ๔) การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ๕) การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ๖) การพัฒนาระบบราชการ และการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล ๗) การขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ^๒

๓. นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น ”การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ ดังนี้ ด้านความปลอดภัย ด้านโอกาส ด้านคุณภาพ และด้านประสิทธิภาพ

^๑บุญร่วม เทียมจันทร์ และศรัณญา วิชชาธรรม. **ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พร้อมหัวข้อเรื่องทุกมาตรา**. กรุงเทพฯ, ๒๕๖๒ หน้า ๕.

^๒ศธ ๓๖๐ องศา, <https://moe360.blog/2022/01/19/policy-and-focus-moe/> สืบค้น ๑ มีนาคม ๒๕๖๕.

ทั้งนี้ ในด้านคุณภาพ ได้ให้ความสำคัญกับการเป็นคนดีของผู้เรียน ด้วยการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียน มีความรู้มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกในศตวรรษที่ ๒๑ อย่างครบถ้วน เป็นคนดี มีวินัย มีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง^๓

๔. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๓) ได้จัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด นำไปสู่สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนาผ่านการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ จนตกผลึกเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมเพื่อนำมาประเมินและตัดสิน

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้น โดยพิจารณาจากสภาพของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งทำให้มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญาและคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคง สงบสุขในสังคม ทั้งนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ไว้ดังนี้

- ๑) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- ๒) ซื่อสัตย์สุจริต
- ๓) มีวินัย
- ๔) ใฝ่เรียนรู้
- ๕) อยู่อย่างพอเพียง
- ๖) มุ่งมั่นในการทำงาน
- ๗) รักความเป็นไทย
- ๘) มีจิตสาธารณะ

^๓สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, <https://www.obec.go.th/about/>
นโยบายสพฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๖ / สืบค้น ๑ มีนาคม ๒๕๖๕.

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน โดยพิจารณาจากนิยาม ตัวชี้วัดพฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า จิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ต้องการให้เกิดในตัว ของนักเรียน และบ่งบอกถึงความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ

๑. ความหมายของจิตสาธารณะ

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๕) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ไว้ดังนี้

จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมหรือ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุข ส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มี ความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อ แก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม ให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

สรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล ที่มีความปรารถนาและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการดูแล เอาใจใส่ และมีส่วนร่วมในการอาสา ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน

๒. ตัวชี้วัดของผู้มีจิตสาธารณะ

จากความหมายและพฤติกรรมบ่งชี้ จึงได้กำหนดตัวชี้วัดของผู้มีจิตสาธารณะได้ ดังนี้

- ๒.๑ มีความซื่อสัตย์
- ๒.๒ มีความรับผิดชอบ
- ๒.๓ มีความพอเพียง
- ๒.๔ มีจิตอาสา

๓. ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

- ๓.๑ ซื่อสัตย์

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการไม่เอาเปรียบผู้อื่น ตรงมาตรงไป เกรงกลัวต่อ การกระทำผิด

๓.๒ รับผิดชอบ

พฤติกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ ระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ

๓.๓ พอเพียง

พฤติกรรมที่แสดงถึงการดูแล รักษาวัสดุ อุปกรณ์ ทรัพยากรส่วนรวม อย่างประหยัด คุ่มค่า ใช้และรักษาสິงของที่เป็นสาธารณสมบัติ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ส่วนตน

๓.๔ จิตอาสา

ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน ร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน สังคม รู้จักแบ่งปันสิ่งของให้แก่เพื่อนนักเรียน ชื่นชมและเผยแพร่ความดีของเพื่อนนักเรียน

สรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล ที่มีความปรารถนาและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการดูแล เอาใจใส่ และมีส่วนร่วมในการอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน หมายรวมถึง ผู้มีความซื่อสัตย์ไม่เอาเปรียบคนอื่น ความรับผิดชอบต่อในงานที่ได้รับมอบหมาย มีความพอเพียง ดูแล รักษาวัสดุ อุปกรณ์ ทรัพยากรส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า ใช้และรักษาสິงของที่เป็นสาธารณสมบัติ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและมีจิตอาสาในการทำงาน

แนวคิดวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best practice)

๑. แนวคิดวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best practice)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๔) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า Best practice กำลังเป็นที่นิยมในวงการการศึกษาของประเทศไทย องค์กรทางการศึกษากำหนดให้มีการประกวด Best practice ในด้านต่าง ๆ เช่น การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ทั้งในระดับกลุ่มโรงเรียน, เขตพื้นที่การศึกษา, ภาค และประเทศ

สำหรับประเทศไทย Best practice เริ่มเข้ามายังวงการการศึกษาใน พ.ศ.๒๕๔๖ พร้อม ๆ กับโครงการ “โรงเรียนในฝัน” ที่มุ่งให้เกิดการปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งระบบให้ทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดเป็น มีทักษะชีวิต มีความเป็นไทย และมั่นใจในตนเอง โดยจัดให้มีการประกวด Best practice ทั้งในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดกระแสการ “สร้าง” Best practice ในวงการการศึกษาไทยกระทั่งทุกวันนี้

๒. ความหมายของการถอดบทเรียน (Best Practice)

นักการศึกษาและนักวิชาการทั้งต่างประเทศและในประเทศให้ความหมายของ Best Practice ไว้ดังนี้ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของ Best Practice คือ การปฏิบัติที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จหรืออาจกล่าวได้ว่า การปฏิบัติที่ทำให้องค์กรสู่ความเป็นเลิศ

วรภัทร์ ภูเจริญ (๒๕๔๕ : ๙๙ – ๑๐๒) ได้กล่าวถึง Best Practice ไว้ว่า Best Practice เป็นส่วนหนึ่งของ Benchmark ซึ่งหมายถึง การเป็นเลิศด้านใดด้านหนึ่งในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง

บุรชัย ศิริมหาสาร (๒๕๔๘) ได้กล่าวว่า Best Practice คือ วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ซึ่งเป็นผลมาจากการนำความรู้ไปปฏิบัติจริง แล้วสรุปความรู้และประสบการณ์นั้น เป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของตนเอง

วิจารณ์ พานิช (๒๕๕๐) กล่าวว่า วิธีการจัดการความรู้อย่างง่าย คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากวิธีการทำงานแบบ Best Practice องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของการจัดการความรู้ คือ การมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับ วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับในด้านต่าง ๆ (เช่น ด้านแนวคิด กระบวนการวางแผน การดำเนินงานตามแผน การประเมินผล และการมีส่วนร่วมของชุมชน) โดยมีการเผยแพร่วิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศเพื่อให้หน่วยงานอื่นได้นำ ไปปรับใช้ซึ่งเป็นไปตาม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

สถาบันวิจัยและพัฒนา การเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๔๙ : ๑๘) ได้กล่าวถึง Best Practice ว่าเป็นวิธีการใหม่ ๆ ที่สถานศึกษาเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์ ที่นำไปตอบสนองความคาดหวังของชุมชน ผู้ปกครองและเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพจนประสบความสำเร็จและก้าวสู่ความเป็นเลิศ

นอกจากนี้อาจพิจารณาความหมายได้ ๒ ลักษณะ คือ ๑) วิธีการหรือวิธีปฏิบัติที่องค์กรได้ทดลองนำไปใช้จนประสบความสำเร็จ ๒) วิธีการหรือวิธีปฏิบัติที่ส่งผลต่อการดำเนินการที่ดีขึ้นขององค์กร มีนวัตกรรมมีกระบวนการที่เป็นระบบยอมรับได้ (จากการตรวจสอบประเมินหรือรางวัล ฯลฯ) และทดลองนำไปใช้จนประสบความสำเร็จซึ่งได้รับการยอมรับจากผู้รับบริการ

โดยงานวิจัยนี้ได้ศึกษาการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านนาโคก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีนวัตกรรม กระบวนการ กิจกรรมที่เป็นระบบ เป็นที่ยอมรับ มีรางวัลยืนยันความสำเร็จ

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

๑. ความหมายของรูปแบบ

มีผู้ให้ความหมายของรูปแบบไว้หลายท่าน ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (๒๕๔๑ : ๙) คำว่า รูปแบบ (Model) หมายถึง โครงสร้างของความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ดังนั้นรูปแบบจึงน่าจะมีมากกว่าหนึ่งมิติ หลายตัวแปร และตัวแปรต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องซึ่งกัน และกันในเชิงความสัมพันธ์และเชิงเหตุและผล

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ (๒๕๔๖ : ๙๖๕) ให้ความหมายไว้ว่ารูปแบบ หมายถึง รูปที่กำหนดขึ้นเป็น หลักหรือเป็นแนวซึ่งเป็นที่ยอมรับ

เบญจพร แก้วมีศรี (๒๕๔๕) ที่กล่าวไว้ว่า รูปแบบหมายถึง ตัวแทนของความเป็นจริงเป็นการทำให้ความสลับซับซ้อน สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น เป็นการสะท้อนบางส่วน ของปรากฏการณ์ ออกมาให้เห็นความสัมพันธ์ต่อเนื่องและความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน รวมถึงการเชื่อมโยงสิ่ง ที่เกี่ยวข้องมาไว้ด้วยกัน โดยจะต้องใช้ข้อมูลเหตุผลและฐานคติมาประกอบการแสดงรูปแบบสามารถทำได้หลายลักษณะ

วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรารักษ์ (๒๕๔๗) กล่าวไว้ว่า รูปแบบเป็นการจำลองภาพ ในอุดมคติที่นำไปสู่การอธิบายคุณลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

ศิริชัย กาญจนวาสี (๒๕๕๐ : ๘๖) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า อาจเป็นเพียงการจำลองของจริง หรืออาจมีลักษณะเป็นทฤษฎี หรืออาจเป็นการเชื่อมโยงทฤษฎีสู่รูปธรรมของการปฏิบัติได้

ทิตินา แชมมณี (๒๕๕๑ : ๑) ซึ่งกล่าวไว้ว่า รูปแบบ (Model) หมายถึง ตัวแทนที่สร้างขึ้นเพื่ออธิบายพฤติกรรมของลักษณะบางประการของสิ่งที่เป็นจริงอย่างหนึ่ง หรือเป็นเครื่องมือทางความคิด เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมา ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไตอะแกรม หรือ แผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเอง และบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบจึงเป็นเครื่องมือทางความคิด ที่บุคคลใช้ในการสืบเสาะหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

บุญชม ศรีสะอาด (๒๕๕๓ : ๔๑-๔๗) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า หมายถึง โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ผู้วิจัยสามารถใช้รูปแบบ อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีในปรากฏการณ์ในธรรมชาติ หรือ ในรูปแบบต่าง ๆ อธิบายถึงลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบ

สรุปได้ว่า จากความหมายของรูปแบบที่ได้กล่าวมา เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับเนื้อหา การวิจัยนี้ ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี ที่ได้จากการศึกษาเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกันซึ่งนักวิชาการได้มีการจัดแบ่งประเภทต่างกัน ออกไป ซึ่งมีผู้แบ่งประเภทไว้ดังนี้

ลูเนเบิร์ก และ ออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein, ๒๐๐๔ : ๓๗-๓๙) ได้กล่าวถึงรูปแบบการบริหารเชิงระบบในโรงเรียน (Basic Systems Model) เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ ในการวิเคราะห์บทบาทการปฏิบัติงานทางการบริหารการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาโดยระบบ มี ๓ ประเภท คือ

๑) ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ บุคลากร งบประมาณหลักการ/ทฤษฎี/องค์กร ความรู้ ภูมิปัญญา ทุกระบบการศึกษา ด้านนักเรียน ได้แก่ หลักสูตร

๒) กระบวนการเรียนรู้ (Transformation Process) ได้แก่ การเพิ่มมูลค่าให้แก่ ผลผลิต เป็นการปฏิบัติการภายใน การบริหารจัดการระบบ การตัดสินใจ กิจกรรมต่าง ๆ

๓) ผลผลิต (output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การปฏิบัติงานของครู เติบโตขึ้น อัตราการออกกลางคันของนักเรียนลดลง อัตราการเข้าทำงานของนักเรียน การสำเร็จ การศึกษาของนักเรียนและนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (๒๕๕๓ : ๔๑-๔๗) กล่าวถึงประเภทของรูปแบบตามลักษณะ การนำเสนอว่า รูปแบบสามารถนำเสนอได้หลายลักษณะ เช่น ในรูปของความเรียงโดยทั่วไป ในรูปของสมการ ในรูปของแผนภูมิ (Flow Chart) ในรูปแบบของแผนภูมิธรรมดาและในรูปแบบของ แผนภูมิแสดงของสาเหตุ

คำดี จันทะเกษ (๒๕๕๔ : ๑๖) ได้สรุปประเภทของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบ มีหลายประเภท นำมาประยุกต์ใช้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

Keeves (๑๙๘๘) ได้แบ่ง ประเภทของรูปแบบ ออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑) Analogue Model รูปแบบเชิงอุปมาหรือเปรียบเทียบ เป็นรูปแบบที่ใช้ การอุปมาอุปมัย เทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบที่เกี่ยวข้องขนาดของโรงเรียนหรือจำนวนของนักเรียนในโรงเรียนเกี่ยวข้องกับ จำนวนนักเรียน ที่เข้ามาและออกไป โดยที่จำนวนที่เข้ามาจากหลายแหล่งหรือหลายปัจจัย เช่น เกณฑ์อายุ เขตพื้นที่ การย้ายเข้ามาอยู่ของผู้ปกครอง ส่วนจำนวนนักเรียนที่ออกไปมาจากหลายแหล่ง หลายปัจจัยด้วยกัน เช่น อพยพตามผู้ปกครองออกไปอยู่ที่อื่น สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุดของโรงเรียน

รูปแบบนี้มีประโยชน์ ในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงและการทำนายในอนาคตซึ่งสามารถใช้ในการวางแผนและการกำหนดนโยบายได้รูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน ซึ่งอนุมานแนวความคิดมาจาก การเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำออกจากถังนักเรียนที่คงอยู่ในระบบจึงเท่ากับนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วย นักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น

๒) Semantic Model รูปแบบเชิงภาษา เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบาย ปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้นๆ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย วิธีการ กระบวนการ และการประเมินผลอย่างเป็นขั้นตอนโดยในแต่ละขั้นตอน จะมีความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบของรูปแบบที่อธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ

๓) Mathematical Model รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์ เป็นสื่อในการแสดง ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ รูปแบบประเภตินี้นิยมใช้กัน ทั้งในสาขาจิตวิทยา และศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย

๔) Causal Model รูปแบบเชิงเหตุผล เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า Path Analysis และ หลักการสร้าง Semantic Model โดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น The Standard Deprivation Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของบิดา มารดา สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่บ้าน และระดับสติปัญญาของเด็ก เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า รูปแบบในการวิจัยมีความหลากหลาย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก โดยรูปแบบที่ใช้มีลักษณะเป็นกิจกรรมการพัฒนาเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี

๓. องค์ประกอบของรูปแบบ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ พบว่า มีนักการศึกษา กล่าวถึง องค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่

คีเวส (Keeves, ๑๙๘๘) ซึ่งกล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบไปด้วย

๑) หลักการของรูปแบบมีลักษณะเป็นแนวความคิดภาพรวมที่ใช้ในการกำหนด กระบวนการหรือวิธีการและกิจกรรมการดำเนินงานในลักษณะของความสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่อง

๒) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ มีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงถึงสิ่งที่ต้องการ จะให้เกิดผลในแต่ละกิจกรรมหรือวิธีการในรูปแบบ โดยสามารถตรวจวัดและประเมินผลได้มีลักษณะ สำคัญ ได้แก่ มี ความชัดเจนและเฉพาะเจาะจง วัดและประเมินผลได้ รวมถึงสามารถทำความเข้าใจได้ และมีเกณฑ์ มาตรฐานรองรับ

๓) วิธีการ/กระบวนการของรูปแบบ มีลักษณะเป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในรูปแบบ โดยเรียงลำดับก่อนหลังและมีความต่อเนื่องกันของกิจกรรมการดำเนินงาน

๔) การประเมินผลของรูปแบบ มีลักษณะเป็นวิธีการ เพื่อให้ทราบว่า การดำเนินงานของรูปแบบนั้นประสบความสำเร็จเพียงใด เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสิน นอกจากนี้ยังบอกได้ว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามรูปแบบนั้นอย่างไร

ทศนา แคมมณี (๒๕๔๖ : ๒) กล่าวถึงรูปแบบที่ใช้กันทั่วไปว่า ประกอบด้วย ๓ ส่วน ดังนี้ ส่วนแรก คือ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ของรูปแบบ ส่วนที่สอง คือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่สาม คือ กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบแต่ด้านลักษณะของรูปแบบจะมีลักษณะ

๑) เป็นรูปแบบเชิงเปรียบเทียบ ได้แก่ รูปแบบความคิดที่แสดงออกในลักษณะการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย ๒ สิ่งขึ้นไป

๒) รูปแบบเชิงภาษา ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางการใช้ภาษา (การพูดและการเขียน) ใช้กันมากทางภาษาศาสตร์

๓) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางคณิตศาสตร์ ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังรูปแบบการใช้ภาษา

๔) รูปแบบเชิงแผนผัง ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางแผนผัง แผนภาพ กราฟ ไดอะแกรม

๕) รูปแบบเชิงสาเหตุ ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของสภาพปัญหา รูปแบบด้านศึกษาศาสตร์มักจะเป็นรูปแบบนี้

ธีระ รุญเจริญ (๒๕๕๐ : ๔) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ ๖ ประการ ดังนี้ ๑) หลักการของรูปแบบ ๒) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ๓) ระบบกลไกของรูปแบบ ๔) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ ๕) แนวทางการประเมินรูปแบบ และ ๖) เงื่อนไขของรูปแบบ

สมาน อิศวภูมิ (๒๕๕๐ : ๘๓) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบที่ดีควรมีองค์ประกอบ ๗ องค์ประกอบ ดังนี้ ๑) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ๒) ทฤษฎีพื้นฐานหรือหลักการของรูปแบบ ๓) ระบบกลไกของรูปแบบ ๔) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ ๕) แนวทางการประเมินรูปแบบ ๖) คำอธิบายประกอบรูปแบบ และ ๗) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี ๕ ด้าน ประกอบด้วย ๑) หลักการและเหตุผล ๒) วัตถุประสงค์ ๓) สารสำคัญ ๔) การนำรูปแบบไปใช้ และ ๕) เงื่อนไขความสำเร็จ

๔. การพัฒนารูปแบบ

ธีระพร อายุวัฒน์ (๒๕๕๒ : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก โดยกำหนดวิธีการพัฒนารูปแบบประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน ๓ โรงเรียน ใน ๓ ภูมิภาค

ขั้นตอนที่ ๒ สร้างแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการบริหารงานวิชาการ

ขั้นตอนที่ ๓ สร้างแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการบริหารงานวิชาการ

นงลักษณ์ เรือนทอง (๒๕๕๐) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยกำหนดวิธีการพัฒนารูปแบบประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาวิเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ความเป็นไปได้และการพัฒนารูปแบบ

ขั้นตอนที่ ๓ การตรวจสอบและการสร้างรูปแบบ

ขั้นตอนที่ ๔ การปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบ

เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ (๒๕๕๓) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ โดยกำหนดวิธีการพัฒนารูปแบบประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร วิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ การศึกษาสภาพและปัญหา

ขั้นตอนที่ ๓ สร้างรูปแบบ

ขั้นตอนที่ ๔ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ขั้นตอนที่ ๕ ปรับปรุงพัฒนาและนำเสนอรูปแบบ

ทิตนา แคมมณี (๒๕๕๗ : ๒๒๑ - ๒๒๒) ได้สรุปไว้ว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดได้นั้น สิ่งสำคัญคือต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เป็นระบบโดยคำนึงถึงทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

อุดม ชูสิวรรณ (๒๕๕๙) ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล โดยกำหนดวิธีการพัฒนารูปแบบประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาเอกสาร วิเคราะห์หลักการแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ การศึกษาภาคสนามจากโรงเรียนกรณีศึกษา

ขั้นตอนที่ ๓ ออกแบบระบบ

ขั้นตอนที่ ๔ การตรวจสอบระบบ

ขั้นตอนที่ ๕ การประเมินระบบ

สรุปได้ว่า วิธีการพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคกที่เหมาะสม ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา / วิธีปฏิบัติที่ดี

ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างและพัฒนารูปแบบ

ขั้นตอนที่ ๓ การตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

การพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้กิจกรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก

โรงเรียนบ้านนาโคก เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ๒ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปัจจุบันมีนักเรียน ๒๐๙ คน ได้พัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณภาพผู้เรียน จนประสบความสำเร็จ ใช้กิจกรรมเด็กดีศรีนาโคกในการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยมีการดำเนินการ ๓ ขั้นตอน คือ สร้างแกนนำ ลงมือทำความดี ยกย่องคนดี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ขั้นสร้างแกนนำ

นักเรียนแกนนำ หมายถึง นักเรียนที่เป็นผู้นำหรือมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรม ในสถานศึกษา รวมทั้งกิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ หรือกิจกรรมสร้างสรรค์เชิงบวกต่าง ๆ

ทั้งนี้ การสร้างนักเรียนแกนนำ" ต้องให้ความสำคัญกับการคัดเลือกแกนนำที่มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดีและมีจิตสาธารณะ เป็นตัวแทนนักเรียนแต่ละชั้นเรียน โดยทางโรงเรียนได้จัดอบรมนักเรียนแกนนำ และเป็นทีมงานของโรงเรียน ที่ช่วยให้การดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนากิจกรรมให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ของโรงเรียนได้

๒. ขั้นลงมือทำความดี

เป็นกิจกรรมการปฏิบัติที่ส่งเสริมความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในกฎเกณฑ์ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับที่โรงเรียนกำหนดขึ้น โดยสอดคล้องกับหลักคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ กิจกรรมย่อย ดังนี้

๒.๑ กิจกรรมกลุ่มศิลปะ

ดำเนินการแบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่มศิลปะ โดยแต่ละศิลปะให้มีผู้นำ และมีสมาชิกแบ่งเขตรับผิดชอบแต่ละจุดในโรงเรียนและปฏิบัติงานในแต่ละวัน มีการประเมินผลการทำความสะอาดของแต่ละศิลปะ พร้อมรายงานผลหน้าเสาธงเป็นประจำทุกวัน โดยหัวหน้ากลุ่มร่วมกับครูที่ปรึกษาเป็นผู้ประเมิน

กิจกรรมดังกล่าวฝึกความเป็นผู้นำ ผู้ตาม และฝึกความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ รวมทั้งมีจิตอาสาในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ร่วมกัน นอกจากนี้นักเรียนได้ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างเห็นคุณค่า มีความพอเพียง นักเรียนแสดงออกถึงการมีส่วนร่วม และนำหลักความสามัคคีไปใช้ส่งผลให้โรงเรียนสะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นที่ชื่นชมแก่บุคคลภายนอกที่มีโอกาสมาเยี่ยมโรงเรียน

๒.๒ กิจกรรมธรรมะนันทนาการ

เป็นกิจกรรมที่ใช้บทกลอน คำสอน เพลงเป็นสื่อ โดยให้ผู้นำนักเรียนนำนักเรียนทุกคนทำกิจกรรมด้วยความพร้อมเพียง สามัคคี เป็นระเบียบ มีท่าทางประกอบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นคนดี การมีจิตสาธารณะ เช่น

กิจกรรม ๓-๓-๗

ปรบมือ ๓ ครั้ง ๓ ครั้ง และ ๗ ครั้ง จากนั้นกล่าวคำว่า “เด็กดี โรงเรียนบ้านนาโคก สู้” (กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมชื่นชมความดีของเด็ก ๆ ได้เป็นอย่างดี)

กิจกรรม เตรียมความพร้อม

โดยการนั่งสมาธิ เจริญปัญญา “นั่งขัดสมาธิให้ดี สองมือวางทับกันทันที หลังตางั่งตัวตรงซื่อ ตั้งสติให้ดีภาวนาในใจ”

กิจกรรม เกิดเป็นคน

“เกิดเป็นคนทั้งที ทำดีใส่ตัว ผลักชื้อออกไป รักษาดีเอาไว้ จิตใจสงบเย็น”

กิจกรรม ตั้งใจ

“ตั้งอก ตั้งใจ ตั้งไว้ ให้ดี ตั้งแต่บัดนี้ จะขอตั้งใจ ตั้งตัว ตั้งตน ตั้งต้น ตั้งมั่น ฝึกฝน ใฝ่ฝัน ฝ่าฟัน ฝนไฟ อบรม บ่มเพาะ เจาะจิต เจาะใจ ส่งเสริม สอดใส่ สวมใส่ คุณธรรม”

กิจกรรม กินข้าวอิ่มแล้ว

“กินข้าวอิ่มแล้ว อ่านหนังสือก่อน พระท่านให้พร สอบได้ ๆ กินข้าวอิ่มแล้ว ดูทีวีก่อน ฝึมหาลอกหลอน สอบตก ๆ”

กิจกรรม พระรัตนตรัย

“พุทฺธัง สรณัง คัจฉามิ อัมมัง สรณัง คัจฉามิ สังฆัง สรณัง คัจฉามิ
พระพุทฺธคือศาสดา องค์สัมมาสัมพระพุทฺธเจ้า พระธรรมคือคํากล่าว สั่งสอนชาวพุทฺธทั่วไป
พระสงฆ์เราจงนับไหว้ เพราะสอนให้เรา รู้ชั่วดี”

กิจกรรม เด็กดีไม่คือ

“เด็กดีไม่คือ เด็กดีไม่ตี เด็กดีถูกตี เด็กดีคนชม”

๒.๓ กิจกรรม ๔ ข่า ๕ R

เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการรักษา
ความสะอาด และนำขยะมารีไซเคิล เพื่อผลิตชิ้นงาน สร้างอาชีพ โดยมีแนวคิด ดังนี้

การจัดการขยะใช้ระบบแนวคิด ทฤษฎี หลักการและมีแนวทางดำเนินการ
คือ ใช้หลักการ ๔ ข่า (STEM) ดังนี้

STEM ย่อมาจาก Science, Technology, Engineering, Mathematics
เป็นแนวทางการเรียนการสอนที่มีลักษณะของการบูรณาการการเรียนการสอน คือ วิทยาศาสตร์
(Science), เทคโนโลยี (Technology), วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์
(Mathematics) เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ทุกแขนงมาใช้ในการแก้ปัญหา และสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่
ในชีวิตประจำวัน โดยอาศัยการจัดการเรียนรู้ด้วยครูหลายสาขาร่วมมือกัน

การจัดการขยะใช้ระบบแนวคิด ทฤษฎี หลักการและมีแนวทางดำเนินการ
คือ ใช้หลักการ ๕ R บูรณาการกับโครงการตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน และ
การบริหารจัดการตามวงจร PDCA โดยส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะทุกประเภทของโรงเรียนและ
บริหารจัดการขยะ ตามหลักการ ๕ R และจัดกิจกรรมรองรับตามหลักการ ดังนี้

Reuse คือ การนำกลับมาใช้ซ้ำเช่น การประดิษฐ์เศษวัสดุขยะเป็นของเล่น
หรือ ของใช้ เช่น โคมไฟ ถังขยะจากกล่องกระดาษแข็ง การประกวดลิบซิ่งประกอบชุดรีไซเคิล ฯลฯ

Reduce คือ ลดการใช้ที่ไม่จำเป็นรณรงค์การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก
การใช้แก้วน้ำประจำตัวคนละ ๑ ใบ เพื่อใช้เติมน้ำ ใส่เครื่องดื่มที่ซื้อจากร้านอาหาร และแปรงฟัน
ขณะอยู่โรงเรียน ฯลฯ

Recycle คือ การนำขยะกลับไปใช้ใหม่ โดยส่งเสริมให้คัดแยกขยะ
เพื่อสร้างรายได้ ผ่านกิจกรรมธนาคารขยะและกิจกรรมขยะแลกแต้ม การพับกล่องเครื่องดื่ม
UHT ก่อนทิ้ง เพื่อลดพื้นที่การทิ้งขยะให้ได้จำนวนมากขึ้น เช่นการรณรงค์พับกล่องนมระดับชั้นเรียน
ทุกชั้นในโรงเรียน การทิ้งขยะตามสีถัง ฯลฯ

Repair คือ นำสิ่งของที่ยังพอแก้ไขได้มาซ่อมแซมให้สามารถนำมาใช้ใหม่ได้

Reject คือ หลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดอันตราย เช่น ยาฆ่าแมลง น้ำยาขัดพื้น หรือสารเคมีอื่น ๆ เป็นต้น

๒.๔ กิจกรรมต้นกล้าจิตอาสา

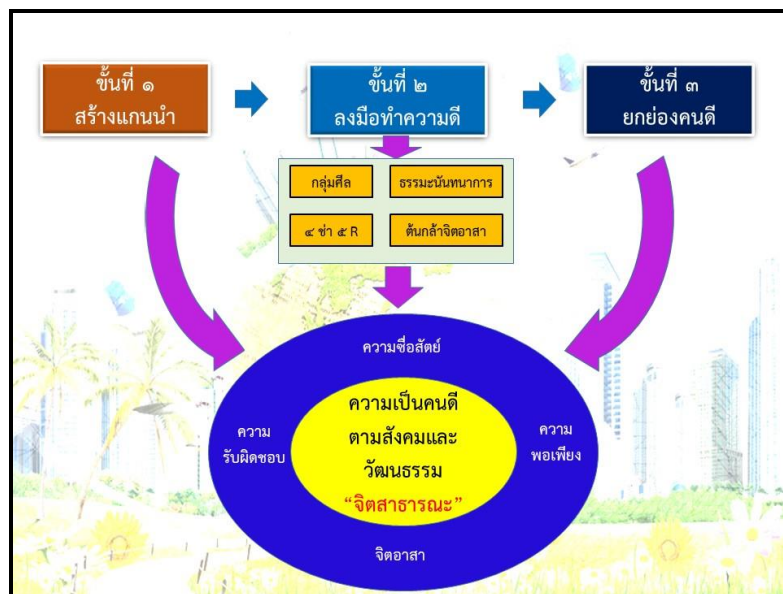
เป็นกิจกรรมที่แก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจคำว่าจิตอาสาอย่างแท้จริง พร้อมกับปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังสร้างคุณธรรมและพัฒนาจิตอาสาอย่างหลากหลาย มีกระบวนการพัฒนามาจากกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติอยู่เป็นนิจ เพื่อให้เกิดผลถาวรแก่นักเรียน เน้นการมีส่วนร่วมของ บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ส่งผลให้นักเรียนมีจิตอาสาในการสร้างคุณดี (โรงเรียนบ้านนาโคก, ๒๕๖๓-๒๕๖๔)

๓. ขั้นที่ ๓ ยกย่องคนดี

ดำเนินการประเมินผลกิจกรรม ประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีการยกย่อง ชมเชยให้เป็นเยาวชนคนดีศรีนาโคก

รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก

แผนภาพที่ ๒ - ๑ แสดงรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรรษา เอกพรประสิทธิ์ (๒๕๕๙) ทำการศึกษา เรื่อง ผลการใช้รูปแบบกิจกรรม เพื่อส่งเสริมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ๑) รูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีองค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล องค์ประกอบของการเรียนรู้จิตอาสา คือ หลักการเรียนรู้ผ่านฐานต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ความคิดจิตใจ การลงมือกระทำช่วยเหลือ และความสนใจ ๒) ผลการใช้รูปแบบกิจกรรม เพื่อส่งเสริมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีของกลุ่มทดลอง มีระดับคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตอาสา ก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน และ ๓) ปัจจัยและเงื่อนไขการนำรูปแบบกิจกรรมไปใช้ ปัจจัยได้แก่ มหาวิทยาลัย คณาจารย์ และบุคลากร มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการพัฒนา ความรู้ เจตคติ และความสามารถด้านจิตอาสา การรณรงค์ ให้ความรู้และข่าวสาร มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการส่งเสริมจิตอาสาของนักศึกษา และการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านโครงการ กิจกรรมจิตอาสาอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนเงื่อนไข ได้แก่ ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดโครงการจิตอาสา รวมถึงการประเมินและติดตามผล

เอก เอกสกุล (๒๕๖๕) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความเข้าใจพฤติกรรมจิตอาสาของ นักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรีที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ ผลการวิจัยสรุปว่า งานวิจัยนี้เป็นการปลูกจิตสำนึกและการปลูกฝังกิจกรรมทางด้านจิตอาสา เพราะจิตอาสาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมแห่งการแบ่งปัน จึงควรปลูกฝังให้กับเยาวชนให้มีจิตอาสา ซึ่งเป็นช่องทางในการพัฒนาและยกระดับจิตใจให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจเอื้อเฟื้อ หันมาทำกิจกรรมเพื่อสังคมมากขึ้น เพราะงานจิตอาสาเป็นสิ่งที่ให้เยาวชนเข้าใจในตนเองและสังคมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสังคมในปัจจุบันปัญหาสังคมเริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นทั้งทางครอบครัว ชุมชน และสังคม ดังนั้น เราควรหันมาใส่ใจ ปลูกฝัง สร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชน หากไม่ใส่ใจในการสร้างจิตสำนึกในแก้ไขให้ทันที่สังคม ก็จะตกอยู่ภายใต้ความวุ่นวายต่อไปในอนาคต เมื่อเราปลูกฝัง สร้างจิตสำนึก สร้างจิตสาธารณะ ให้เกิดขึ้นในหมู่เยาวชนได้มากเท่าไร สังคมแห่งการแบ่งปันก็จะเอื้ออาทรมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ เป็นการสร้างคุณลักษณะให้มีผลดีต่อสังคมต่อไปในอนาคต

วชิรตล คำศิริรักษ์, อุษยา ปราบหงษ์ และ ถาดทอง ปานศุภวัชร (๒๕๕๙) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่า ๑) นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑๘ ด้าน ๒) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับ มากทุกด้านทั้งในส่วนของสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง ส่วนคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่มีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้าง ได้แก่ (๑) ความรับผิดชอบ, (๒) มีวินัย,

(๓) ใฝ่เรียนรู้, (๔) ประหยัด/อยู่อย่างพอเพียง และ (๕) ตรงต่อเวลา ๓) รูปแบบกิจกรรมมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๑$, S.D. = ๐.๔๕) ๔) ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่านักเรียนมีเหตุผล ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๑ และ ๕) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๐$, S.D. = ๐.๗๕)

นักศึกษาหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย (พส.บ.ก.ท.) รุ่นที่ ๑๓ ประจำปี ๒๕๖๔ ได้ศึกษาเรื่อง “เยาวชนไทยกับการเป็นพลเมืองที่ดี” ได้รับข้อค้นพบที่สำคัญ (Key Findings) ๓ ประการหลัก คือ

๑. ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเยาวชนและผู้ปกครองเห็นว่าการเป็นพลเมืองที่ดีมีความสำคัญ และมีความเห็นต่อ “การเป็นพลเมืองดี” สอดคล้องกัน โดยเห็นว่าคุณลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดีที่สำคัญ ๔ อันดับแรก คือ “การปฏิบัติตามกฎหมาย” “การรับผิดชอบต่อหน้าที่” ซึ่งเป็นมิติทางกฎหมายและการเมือง และ “การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม” “การเป็นคนดี” ซึ่งเป็นมิติด้านสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าทั้งสองกลุ่มตัวอย่างไม่ได้ระบุหรือให้ความสำคัญกับการเป็นพลเมืองดี ในมิติเศรษฐกิจเลย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าทั้งสองกลุ่มจะเห็นความสำคัญไปในทิศทางเดียวกัน แต่กลุ่มผู้ปกครองที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะในด้านการเป็นคนดี และการรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีสัดส่วนสูงมากกว่ากลุ่มเยาวชนที่เห็นความสำคัญในสองคุณลักษณะนี้เกือบหนึ่งเท่าตัว

๒. กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มผู้ปกครองและกลุ่มเยาวชนมีความคาดหวังในบทบาทของเยาวชนไทยโดยทั่วไปในการพัฒนาประเทศไปในทิศทางเดียวกัน โดยส่วนใหญ่มองว่าเยาวชนไทยควรมีบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม กลุ่มเยาวชนคาดหวังบทบาทที่ต้องการเป็นในอนาคต ๓ อันดับแรก ได้แก่ “การประกอบอาชีพสุจริตเพื่อเลี้ยงดูตนเอง” “ดูแลครอบครัวและบุพการี” และ “ปฏิบัติตามกฎหมาย” ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามมองบทบาทเยาวชนไทยโดยทั่วไปว่าต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ แต่เมื่อพิจารณาถึงบทบาทของตัวเองในการพัฒนาประเทศกลับมองบทบาทที่ใกล้ตัวมาก กล่าวคือ ให้ความสำคัญกับตัวเองและครอบครัวเป็นหลัก มากกว่าจะมองบทบาทในภาพใหญ่ที่ตนเองจะทำประโยชน์ให้กับสังคมโดยรวม อย่างไรก็ตามเยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีมุมมองต่อ “การเป็นพลเมืองที่ดี” เป็นไปตามกรอบของกฎหมายและค่านิยมอันดีของสังคมไทย

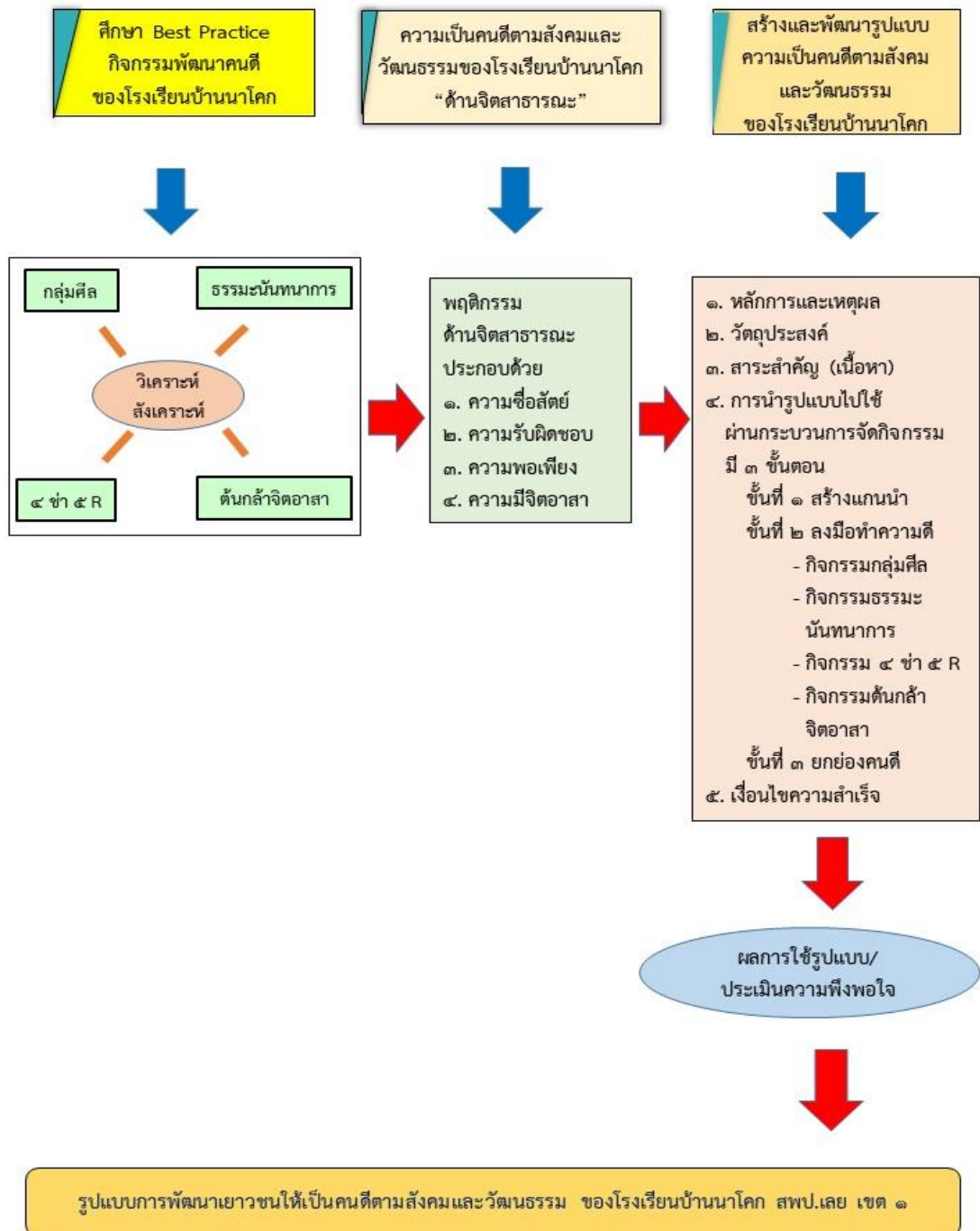
๓. ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดี กลุ่มเยาวชนและกลุ่มผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยเห็นว่า “คนในครอบครัว” มีอิทธิพลต่อการเป็นพลเมืองดีของเยาวชนมากที่สุด รองลงมาคือ “ครู/อาจารย์” “เพื่อนที่รู้จัก” และ

“สื่อออนไลน์/สื่อโซเชียล” โดยกลุ่มผู้ปกครองให้นำหนักกับปัจจัยด้านสื่อออนไลน์/สื่อโซเชียลมากกว่าปัจจัยด้านครู/อาจารย์ ในขณะที่กลุ่มเยาวชนมองว่าปัจจัยด้านครู/อาจารย์ และเพื่อนที่รู้จักมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเยาวชนมากกว่าสื่อออนไลน์/สื่อโซเชียล ซึ่งเมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลข่าวสารของกลุ่มเยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามจะเห็นได้ว่า เยาวชนถึงร้อยละ ๙๒.๕๐ สืบค้นข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากอินเทอร์เน็ตและสื่อโซเชียลต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มผู้ปกครองและเยาวชนมีมุมมองและการรับรู้ถึงอิทธิพลของการใช้อินเทอร์เน็ต/สื่อโซเชียล ที่แตกต่างกัน และเยาวชนอาจไม่ตระหนักถึงอิทธิพลของสื่อออนไลน์/สื่อโซเชียลที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของตนเองมากเท่ากับกลุ่มผู้ปกครอง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก เป็นการวิจัยและพัฒนา R&D (Research & Development) โดยมีกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ ๒ - ๒ แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา R&D (Research & Development) โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ซึ่งใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการดำเนินการเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของการพัฒนา เยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ จากวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ขั้นตอนที่ ๒ สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและ วัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ขั้นตอนที่ ๓ ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนา เยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ขั้นตอนที่ ๑ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของ การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียน บ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ จากวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

๑. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ โรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต ๑ ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่เลือกมาแบบเจาะจง (Purposive Selected) เนื่องจากโรงเรียนบ้านนาโคกมีผลงาน/รางวัลโดดเด่นที่เกิดจากผลการปฏิบัติ ที่ดี (Best Practice) เป็นสถานศึกษาแบบอย่างที่ดี และเป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาดูงาน ซึ่งการศึกษาจากสภาพจริงพบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านนาโคก มี ๔ กิจกรรม ดังนี้

- ๑.๑ กิจกรรมกลุ่มศีล
- ๑.๒ กิจกรรมธรรมะนันทนาการ
- ๑.๓ กิจกรรม ๔ ซ่า ๕ R
- ๑.๔ กิจกรรมต้นกล้าจิตอาสา

๒. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน ๑ คน ตัวแทนครู จำนวน ๔ คน นักเรียนแกนนำ จำนวน ๓ คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน ๘ คน

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจที่มีเนื้อหาตามหลักการ รูปแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) คือ ๑) กิจกรรมกลุ่มศีล ๒) กิจกรรมธรรมะนันทนาการ ๓) กิจกรรม ๔ ซ่า ๕ R และ ๔) กิจกรรมต้นกล้าจิตอาสา

๔. วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

- ๔.๑ ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๔.๒ กำหนดประเด็นหลักในการสำรวจข้อมูล
- ๔.๓ จัดทำแบบสำรวจ
- ๔.๔ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จัดทำแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๔.๕ เก็บรวบรวมข้อมูล

๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๕.๑ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาคุณภาพหรือแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการโรงเรียน เอกสารรายงานกิจกรรมการพัฒนานักเรียน ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งคณะผู้วิจัยจะใช้เวลาในการเก็บข้อมูล ระหว่างวันที่ ๑-๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

๕.๒ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน ๘ คน คณะผู้วิจัยจะดำเนินการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครู และนักเรียนแกนนำ โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group) ทั้งนี้ ได้สร้างความเป็นมิตรและความไว้วางใจให้เกิดขึ้น

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตาม สังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

๑. การร่างรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

คณะผู้วิจัยได้ศึกษา สภาพปัจจุบัน ความต้องการ กิจกรรมการพัฒนาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน รวมทั้งผลการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ ๑ มาจัดทำ (ยกร่าง) รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างและพัฒนารูปแบบตามองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้

- ๑.๑ หลักการและเหตุผล
- ๑.๒ วัตถุประสงค์
- ๑.๓ สารสำคัญ (เนื้อหา)

การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม (ด้านจิตสาธารณะ)

ประกอบด้วยพฤติกรรมวัดย่อย คือ

- (๑) ความซื่อสัตย์
- (๒) ความรับผิดชอบ
- (๓) ความพอเพียง
- (๔) ความมีจิตอาสา
- ๑.๔ การนำรูปแบบไปใช้

ดำเนินการจัดกิจกรรม ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑ สร้างแกนนำ

ขั้นที่ ๒ ลงมือทำความดี (เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นวิถีประจำวัน) ประกอบด้วย

- (๑) กิจกรรมกลุ่มศีล
- (๒) กิจกรรมธรรมะนันทนาการ
- (๓) กิจกรรม ๔ ซ่า ๕ R
- (๔) กิจกรรมต้นกล้าจิตอาสา

ขั้นที่ ๓ ยกย่องคนดี

- ๑.๕ เงื่อนไขความสำเร็จ

๒. การตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนา
เยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

คณะผู้วิจัยได้นำรูปแบบที่สร้างขึ้นฉบับสมบูรณ์ เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา
 ตรวจสอบความเรียบร้อยและความถูกต้อง ผ่านการเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อส่งให้
 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ได้ดำเนินการดังนี้

๒.๑ เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี
 ตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย
 เขต ๑

๒.๒ วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

- ๒.๒.๑ ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๒.๒ กำหนดประเด็นหลักในการสร้างแบบประเมินความเหมาะสม
- ๒.๒.๓ จัดทำแบบประเมินความเหมาะสม
- ๒.๒.๔ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
- ๒.๒.๕ คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
 และนำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ ท่าน
 เพื่อได้ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

- ๒.๔.๑ วิเคราะห์เนื้อหาของรูปแบบพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชน
 ให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาเลย เขต ๑

- ๒.๔.๒ วิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean)
 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย
 มีดังนี้

- ๔.๕๑ – ๕.๐๐ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด
- ๓.๕๑ – ๔.๕๐ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก
- ๒.๕๑ – ๓.๕๐ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง

๑.๕๑ – ๒.๕๐ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย

๑.๐๐ – ๑.๕๐ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ ๓ ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

๑. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) ประกอบด้วย นักเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้นำชุมชน ดังนี้

๑.๑ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนบ้านนาโคก จำนวน ๙๒ คน

๑.๒ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบ้านนาโคก จำนวน ๑๘ คน

๑.๓ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านนาโคก จำนวน ๑๕ คน โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายจากผู้ปกครองนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งสนใจและมีบทบาทในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งเอาใจใส่ในการเรียนและความประพฤติของบุตร ชั้นเรียนละ ๕ คน

๑.๔ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้นำชุมชน เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในวาระปัจจุบันที่เป็นประธานคณะกรรมการ จำนวน ๑ คน ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน ๑ คน ผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน ๑ คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑ คน และกลุ่มผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๖ คน ซึ่งเป็นหมู่บ้านในเขตบริการของโรงเรียน จำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๐ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้

๒.๑ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ มี ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ประกอบด้วย ประเภทของผู้ให้ข้อมูล เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ ๒ สอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต ๑ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ โดยมีพฤติกรรมย่อย ๔ ด้าน คือ ๑) ความซื่อสัตย์ ๒) ความรับผิดชอบ ๓) ความพอเพียง และ ๔) ความมีจิตอาสา

ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามแนวคิดของ Likert, Rensis (๑๙๘๐) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายไว้ดังนี้

๕ หมายถึง มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

๒.๒ แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต ๑ มี ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ คุณวุฒิการศึกษา และประเภทผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ ๒ สอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต ๑ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ โดยมีพฤติกรรมย่อย ๔ ด้าน คือ ๑) ความซื่อสัตย์ ๒) ความรับผิดชอบ ๓) ความพอเพียง และ ๔) ความมีจิตอาสา

ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามแนวคิดของ Likert, Rensis (๑๙๘๐) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายไว้ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
- ๓ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
- ๑ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๓.๑ คณะผู้วิจัยทำหน้าที่ขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมดำเนินการดังนี้

๓.๑.๑ จัดกิจกรรมสร้างสัมพันธภาพกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ เพื่อสร้างความคุ้นเคย และสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานวิจัยที่จะมีขึ้น โดยการเข้าไปพบปะ พูดคุย และปรึกษาหารืออย่างไม่เป็นทางการ

๓.๑.๒ ชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้แทนผู้นำชุมชน ได้ทราบ

๓.๒ ดำเนินการวิจัยรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม และเก็บรวบรวมข้อมูลในการตอบแบบสอบถามและแบบประเมินจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้ค่าทางสถิติ ดังนี้

๔.๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

๔.๒ วิเคราะห์ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย มีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๕๓ : ๘๒-๘๓)

๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อย

๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

คณะผู้วิจัยกำหนดระดับเกณฑ์ของระดับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติตามรูปแบบในแต่ละข้อตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป

๔.๓ วิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย มีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๕๓ : ๘๒-๘๓)

๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ ๓ - ๑ แสดงขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นตอน	กระบวนการ	เครื่องมือ	กลุ่มเป้าหมาย	ผลลัพธ์
ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา และ กระบวนการบริหาร ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของ โรงเรียนบ้านนาโคก สพป.เลย เขต ๑	* รวบรวมข้อมูล กระบวนการบริหาร ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของ โรงเรียนบ้านนาโคก สพป.เลย เขต ๑ (ด้านจิตสาธารณะ) * การสนทนากลุ่ม (๑- ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕)	๑. แบบสำรวจ ๒. แบบวิเคราะห์ ข้อมูล ๓. กรอบประเด็น การสนทนากลุ่ม	โรงเรียน บ้านนาโคก สพป.เลย เขต ๑ (เลือกแบบ เจาะจง)	กระบวนการ บริหารที่มีวิธี ปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียน บ้านนาโคก สพป.เลย เขต ๑

ตารางที่ ๓ - ๑ (ต่อ) แสดงขั้นตอนการดำเนินการ

<p>ขั้นตอนที่ ๒</p> <p>สร้างและพัฒนา รูปแบบการพัฒนา เยาวชนให้เป็นคนดี ตามสังคมและ วัฒนธรรม ของ โรงเรียนบ้านนาโคก สพป.เลย เขต ๑</p>	<p>* ศึกษาแนวคิดการ สร้างรูปแบบการ พัฒนาเยาวชนให้ เป็นคนดีตามสังคม และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านนาโคก สพป.เลย เขต ๑</p> <p>* ประเมินความ เหมาะสมของ รูปแบบโดย ผู้ทรงคุณวุฒิ (๒๑ กุมภาพันธ์- ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๕)</p>	<p>๑. เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี</p> <p>๒. แบบประเมิน ความเหมาะสมของ รูปแบบ</p>		<p>* รูปแบบการ พัฒนาเยาวชน ให้เป็นคนดี ตามสังคมและ วัฒนธรรม ของโรงเรียน บ้านนาโคก สพป.เลย เขต ๑</p>
<p>ขั้นตอนที่ ๓</p> <p>ตรวจสอบความ เป็นไปได้ และความ เป็นประโยชน์ และ ความพึงพอใจที่มีต่อ รูปแบบการพัฒนา เยาวชนให้เป็นคนดี ตามสังคมและ วัฒนธรรม โรงเรียนบ้านนาโคก สพป.เลย เขต ๑</p>	<p>* นำรูปแบบไปใช้</p> <p>* ตรวจสอบความ เป็นไปได้ และความ เป็นประโยชน์</p> <p>* ประเมินความ พึงพอใจ (๑๖-๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕)</p>	<p>* แบบตรวจสอบ ความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการ พัฒนาเยาวชนให้ เป็นคนดีตามสังคม และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านนาโคก สพป.เลย เขต ๑</p> <p>* แบบประเมินความ พึงพอใจที่มีต่อ รูปแบบการพัฒนา</p>	<p>- นักเรียนชั้น ป.๔-๖ โรงเรียน บ้านนาโคก</p> <p>- ข้าราชการครู และบุคลากร ทางการศึกษา</p> <p>- ผู้ปกครอง นักเรียน</p> <p>- คณะกรรมการ สถานศึกษา/ ผู้แทนผู้นำชุมชน</p>	<p>รูปแบบการ พัฒนาเยาวชน ให้เป็นคนดี ตามสังคมและ วัฒนธรรม ของ โรงเรียน บ้านนาโคก สพป.เลย เขต ๑</p>

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา R&D (Research & Development) มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ จากวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ตอนที่ ๒ ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ตอนที่ ๓ ผลการตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ จากวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

๑. ผลการศึกษาสภาพของโรงเรียนบ้านนาโคก

โรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ตั้งอยู่เลขที่ ๓๔๑ หมู่ ๒ ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เปิดทำการเรียนการสอน ๒ ระดับ คือ ๑) ระดับก่อนประถมศึกษา และ ๒) ระดับประถมศึกษา บริหารงานโดย นางสาวอรุณี ราชพัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาโคก มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๙ คน และมีจำนวนนักเรียน ๒๐๙ คน มีผลงาน/รางวัลโดดเด่นที่เกิดจากผลการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) ดังนี้ สถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา

ขนาดกลาง ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ รางวัลโรงเรียนวิถีพุทธพระราชทาน รุ่นที่ ๒ รางวัลโรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม ระดับประเทศ รางวัลสถานศึกษาพอเพียง รางวัลสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข เป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ๔ ดาว รางวัลนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี รางวัลโครงการคุณธรรมดีเด่น รางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และโรงเรียนปลอดขยะ Zero Waste School เป็นต้น

ข้อมูลทางกายภาพของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีทำเลที่สวยงาม ด้านหน้าโรงเรียนติดกับถนนเลย-เชียงคาน ด้านหลังโรงเรียนติดกับทุ่งนา มองเห็นวิวภูเขาทอดยาว บริเวณโรงเรียนมีความสะอาด สวยงาม ร่มรื่นและน่าอยู่ มีอาคารเรียน ๓ หลัง และอาคารอเนกประสงค์ ๒ หลัง การตกแต่งภายในอาคารเรียนและห้องเรียน มีบรรยากาศน่าเรียนรู้ เต็มไปด้วยป้ายความรู้ มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ โต๊ะเก้าอี้ของครูและนักเรียนอยู่ในสภาพดี นักเรียนส่วนใหญ่มีจิตอาสา และมีกิจกรรมรยาที่เรียบร้อย

๒. ผลการสำรวจวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านนาโคก

จากการสำรวจวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านนาโคก พบว่ามีกิจกรรมในการปฏิบัติที่หลากหลาย โดยกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่เสมอ จนเป็นวิถีประจำวัน ส่งผลให้นักเรียนเป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม มี ๔ กิจกรรม ดังนี้

- ๒.๑ กิจกรรมกลุ่มศีล
- ๒.๒ กิจกรรมธรรมะนันทนาการ
- ๒.๓ กิจกรรม ๔ ข่า ๕ R
- ๒.๔ กิจกรรมต้นกล้าจิตอาสา

ตารางที่ ๔ – ๑ แสดงผลการสำรวจวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านนาโคก

ผลงาน/รางวัลที่เกี่ยวข้อง	กิจกรรม/วิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)			
	กลุ่มศีล	ธรรมะ นันทนาการ	๔ ช่า ๕ R	ต้นกล้า จิตอาสา
สถานศึกษารางวัลพระราชทาน	✓	✓	✓	✓
โรงเรียนวิถีพุทธพระราชทาน	✓	✓	✓	✓
โรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม ระดับประเทศ	✓	✓	✓	✓
สถานศึกษาพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ	✓	✓	✓	✓
สถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข	✓	✓	✓	✓
โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ๔ ดาว	✓	✓	✓	✓
โรงเรียนปลอดภัย สพป.ลย.๑	✓	✓	✓	✓
นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี สพฐ.	✓	✓	✓	✓
โครงการคุณธรรมดีเด่น สพฐ.	✓	✓	✓	✓
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สพฐ.	✓	✓	✓	✓
รวมจำนวนผลงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐

จากตารางที่ ๔ – ๑ พบว่า วิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านนาโคก ทั้ง ๔ กิจกรรม ส่งผลให้โรงเรียนได้รับรางวัลที่เกี่ยวข้องมากมาย เป็นสถานศึกษาแบบอย่างที่ดี และเป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาดูงาน

๓. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus group)

ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเยาวชน ให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก และจากการรวบรวมข้อมูลกระบวนการบริหารที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต ๑ คณะผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูล สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครู และนักเรียนแกนนำ จำนวน ๘ คน แล้วจึงร่วมกันสะท้อน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๑ สภาพปัจจุบัน การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม
โรงเรียนบ้านนาโคก

สภาพจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โรงเรียนบ้านนาโคก ได้กำหนด
การดำเนินการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ไว้ในงานการบริหารทั่วไป
มีผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างาน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูเวรประจำวัน และครูประจำชั้น
เป็นผู้รับผิดชอบตามลำดับ ดังข้อมูลที่ว่า

“การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม เป็นการส่งเสริม
ความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในกฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับที่โรงเรียนกำหนดขึ้น
โดยสอดคล้องกับหลักคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในเรื่องจิตสาธารณะที่ต้องปลูกฝังให้เกิดกับตัวของนักเรียนทุกคน” (ผู้อำนวยการโรงเรียน)

“กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน เป็นงานที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน เริ่มตั้งแต่
ตอนเช้ามีครูเวรรับนักเรียนดูแลการเดินทางมาโรงเรียน การเดินแถว ครูประจำชั้นกำกับดูแล
เรื่องระเบียบวินัย การพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีจิตสาธารณะ โดยให้นักเรียนช่วยกัน” (ครู)

“กิจกรรมกลุ่มศิลปะ ธรรมะนันทนาการ ๔ ซ่า ๕ R และต้นกล้าจิตอาสา
เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความเป็นคนดีได้เป็นอย่างดี ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้โรงเรียนเราได้รางวัลมาแล้ว
มากมาย” (ครู)

“พวกผมชอบกิจกรรมกลุ่มศิลปะ เพราะฝึกความเป็นผู้นำผู้ตาม และ
ชอบกิจกรรมธรรมะนันทนาการด้วย เพราะได้ฝึกการปฏิบัติ ความพร้อมเพรียง มีท่าทางประกอบ
ได้คตีสอนใจด้วยครับ” (นักเรียน)

๓.๒ ปัญหาการดำเนินงานการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและ
วัฒนธรรม โรงเรียนบ้านนาโคก

จากสภาพการดำเนินงานพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและ
วัฒนธรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ยังไม่ได้จัดระบบให้เป็นวิถีปฏิบัติที่มีความต่อเนื่อง ชัดเจน
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนา นอกจากนี้ ไม่มีระเบียบที่ชัดเจนในการดำเนินการ
ก่อให้เกิดปัญหา ดังข้อมูลที่ว่า

“กิจกรรมในการพัฒนาควรดำเนินการให้มีความยั่งยืน จากรุ่นสู่รุ่น
ควรให้ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย” (ผู้อำนวยการโรงเรียน)

“เราควรจัดกิจกรรมให้เป็นวิถีประจำวัน มีแบบแผนที่ชัดเจนให้เด็ก
ได้ปฏิบัติคะ” (ครู)

“เพื่อน ๆ หรือน้อง ๆ บางคนไม่ทำหน้าที่ ถูกลงโทษแล้วก็ยังไม่ปรับปรุง
ตัวเอง เราควรทำอย่างไรดีคะ” (นักเรียนแกนนำ)

๓.๓ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านนาโคก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยากให้โรงเรียนมีระบบการดำเนินงานพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง และเป็นระบบ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้โรงเรียนสามารถพัฒนาการเป็นคนดี ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคาดหวังว่า ระบบการดำเนินงานพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคกต้องเข้มแข็ง มีรูปแบบที่ชัดเจน และสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ดังข้อมูลที่ว่า

“เราควรสร้างรูปแบบในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี จากกิจกรรมที่เราดำเนินการอยู่ มีการสร้างแกนนำนักเรียน ที่จะเป็นผู้นำพาทำกิจกรรม กำกับดูแล เป็นแบบอย่างที่ดี และเมื่อพวกเขาทำความดี ควรมีการยกย่อง ชมเชย เพื่อเป็นการเสริมแรง และสร้างความภาคภูมิใจให้กับเด็กๆ และทำให้รูปแบบการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีของโรงเรียนเรามีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น” (ผู้อำนวยการโรงเรียน)

“ทางโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและความดีของนักเรียนผ่านทาง Facebook โรงเรียน หรือกลุ่มไลน์ผู้ปกครองด้วยนะคะ” (ครู)

“เด็กที่เป็นแบบอย่างที่ดีนอกจากการยกย่องชมเชยแล้ว เราควรจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนด้วย” (ครู)

“พวกผมอยากให้คุณครู ผู้ปกครอง และชุมชนได้พาไปทำกิจกรรมนอกสถานที่บ้างครับ” (นักเรียนแกนนำ)

ตอนที่ ๒ ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

๑. การร่างรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

คณะผู้วิจัยได้ศึกษา สภาพปัจจุบัน ความต้องการ กิจกรรมการพัฒนามีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน รวมทั้งผลการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ ๑ มาจัดทำ (ยกร่าง) รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างและพัฒนารูปแบบตามองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้

๑.๑ หลักการและเหตุผล

รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะของโรงเรียนบ้านนาโคก อาศัยกระบวนการและกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยมีการสร้างแกนนำ ลงมือทำความดี และยกย่องชมเชยคนทำดี ซึ่งกระบวนการพัฒนาเยาวชน ให้เป็นพลเมืองที่ดีเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศและสังคมโลกต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาโคก

๑.๓ สารสำคัญ (เนื้อหา)

การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ ประกอบด้วย ๔ พฤติกรรมย่อย ดังนี้

- ๑.๓.๑ ความซื่อสัตย์
- ๑.๓.๒ ความรับผิดชอบ
- ๑.๓.๓ ความพอเพียง
- ๑.๓.๔ ความมีจิตอาสา

๑.๔ การนำรูปแบบไปใช้

ดำเนินการจัดกิจกรรม ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑ สร้างแกนนำ จากตัวแทนนักเรียนแต่ละชั้นเรียน มีการจัดอบรม ให้ความรู้ และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

ขั้นที่ ๒ ลงมือทำความดี (เป็นกิจกรรมที่เป็นวิถีประจำวัน) โดยให้นักเรียนได้ ร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- กิจกรรมกลุ่มศีล
- กิจกรรมธรรมะนันทนาการ
- กิจกรรม ๔ ช่า ๕ R
- กิจกรรมต้นกล้าจิตอาสา

ขั้นที่ ๓ ยกย่องคนดี โดยการยกย่อง ชมเชย ถือเป็นแบบอย่างที่ดี

๑.๕ เงื่อนไขความสำเร็จ

๑.๕.๑ ควรใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างน้อย ๑ ภาคเรียน เป็นต้นไป เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ยั่งยืน

๑.๕.๒ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญ และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างแท้จริง

๑.๕.๓ คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องปฏิบัติจริงตามกิจกรรมที่กำหนดอย่างเข้มแข็ง เป็นตัวอย่างที่ดี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อย่างต่อเนื่อง

๑.๕.๔ โรงเรียนต้องวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ กระจายอำนาจให้ครูแกนนำ นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในทุกระบวนการของกิจกรรม เพื่อความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริง

๑.๕.๕ ผู้บริหารโรงเรียนต้องวางแผนในการนิเทศกำกับติดตามรวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจแก่คณะครูและนักเรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๑.๕.๖ บ้าน วัด โรงเรียนและชุมชนร่วมมือกันในการกำหนดสถานที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสา อย่างต่อเนื่อง ด้วยความสุข และความเต็มใจ

๑.๕.๗ แสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนในการให้ความรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรมจากกิจกรรม ๔ขา ๕R สู่งานมีอาชีพ มีงานทำและสร้างรายได้

๑.๕.๘ การได้รับต้นแบบที่เหมาะสมทั้งจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน จะช่วยให้นักเรียนเป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

๑.๕.๙ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมทั้งจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน จะช่วยให้นักเรียนเป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

๒. การตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เลย เขต ๑

คณะผู้วิจัยได้นำรูปแบบที่สร้างขึ้นฉบับสมบูรณ์ เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบความเรียบร้อยและความถูกต้อง ผ่านการเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ - ๒ แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการ	ความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ชื่อรูปแบบ	๔.๘๐	๐.๔๐	มากที่สุด
๒. หลักการและเหตุผล	๔.๘๐	๐.๔๐	มากที่สุด
๓. วัตถุประสงค์	๔.๘๐	๐.๔๐	มากที่สุด
๔. สาระสำคัญ (เนื้อหา)	๔.๘๐	๐.๔๐	มากที่สุด
๕. การนำรูปแบบไปใช้	๔.๖๐	๐.๔๙	มากที่สุด
๖. เงื่อนไขความสำเร็จ	๔.๖๐	๐.๔๙	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔ - ๒ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๕ คน ได้ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยชื่อรูปแบบ, หลักการและเหตุผล, วัตถุประสงค์ และสาระสำคัญ (เนื้อหา) มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ ๔.๘๐ และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๐ ส่วนการนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ ๔.๖๐ และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๙

ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะโดยสรุปประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

๑. ชื่อรูปแบบ มีความน่าสนใจ ควรระบุให้ชัดเจนว่าจะพัฒนาด้านจิตสาธารณะ ภาพรูปแบบควรให้ความสำคัญกับขั้นตอนการดำเนินการ
๒. หลักการและเหตุผล ปรับให้กระชับ แสดงที่มาให้ชัดเจนไม่ต้องเขียนบรรยายมากเกินไป
๓. วัตถุประสงค์ มีความเหมาะสม ควรระบุเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน
๔. สาระสำคัญ (เนื้อหา) ควรนำเสนอพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะให้ชัดเจน
๕. การนำรูปแบบไปใช้ ควรปรับรูปแบบการให้เห็นแนวทางการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นขั้นตอนที่เป็นกระบวนการดำเนินการ
๖. เงื่อนไขความสำเร็จ ข้อความของรูปแบบควรให้กระชับ คม และเข้าใจง่าย

คณะผู้วิจัยได้นำผลจากการประเมินความเหมาะสม และข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ ทำการปรับปรุงรูปแบบที่ให้ความสมบูรณ์ และนำรูปแบบฉบับสมบูรณ์ที่ได้นำไปใช้ต่อไป โดยมีการปรับปรุงรูปแบบ ดังนี้

ชื่อรูปแบบ การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

๑. หลักการและเหตุผล

จิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ต้องการให้เกิดในตัวของนักเรียน และบ่งบอกถึงความเป็นพลเมืองที่ดีตามสังคมและวัฒนธรรม

รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ ของโรงเรียนบ้านนาโคก อาศัยกระบวนการและกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยมีการสร้างแกนนำ ลงมือทำความดี และยกย่องชมเชยคนทำดี ซึ่งกระบวนการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศและสังคมโลกต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาโคก

๓. สาระสำคัญ (เนื้อหา)

การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล ที่มีความปรารถนาและตระหนักถึงความรับผิดชอบ ต่อสังคมด้วยการดูแล เอาใจใส่ และมีส่วนร่วมในการอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน ประกอบด้วย ๔ พฤติกรรมย่อย

๓.๑ ซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการไม่เอาเปรียบผู้อื่น ตรงไปตรงมา เกรงกลัวต่อการกระทำผิด ซื่อสัตย์ต่อตนเอง หน้าที่ และสังคม

๓.๒ รับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ ระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ

๓.๓ พอเพียง หมายถึง ดูแล รักษาวัสดุ อุปกรณ์ ทรัพยากรส่วนรวม อย่างประหยัด คุ่มค่า ใช้จ่ายและรักษาสิ่งของที่เป็นสาธารณสมบัติ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

๓.๔ จิตอาสา หมายถึง ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน ร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน สังคม รู้จักแบ่งปัน สิ่งของให้แก่เพื่อนนักเรียน ชื่นชมและเผยแพร่ความดีของเพื่อนนักเรียน และคนอื่น

๔. การนำรูปแบบไปใช้

ดำเนินการจัดกิจกรรม ๓ ขั้นตอน คือ

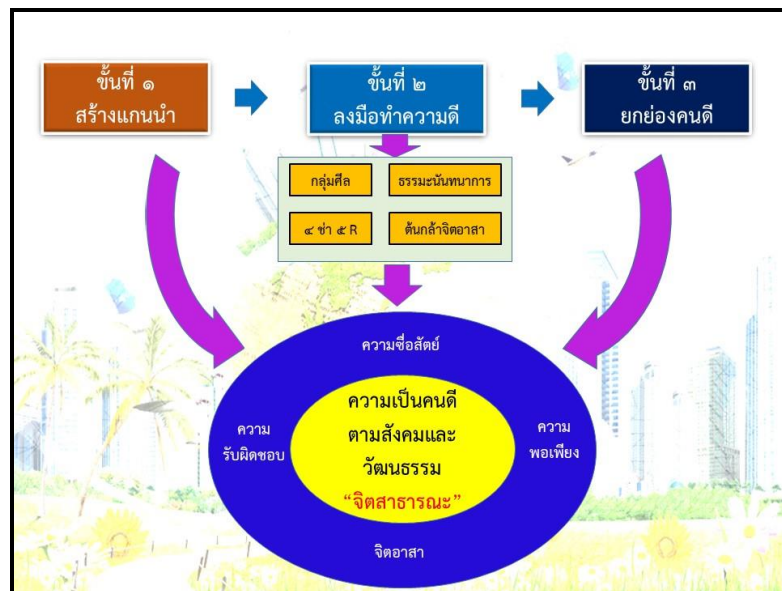
ขั้นที่ ๑ สร้างแกนนำ

ขั้นที่ ๒ ลงมือทำความดี (เป็นกิจกรรมที่เป็นวิถีประจำวัน)

- กิจกรรมกลุ่มศีล
- กิจกรรมธรรมะนันทนาการ
- กิจกรรม ๔ ข่า ๕ R
- กิจกรรมต้นกล้าจิตอาสา

ขั้นที่ ๓ ยกย่องคนดี

แผนภาพที่ ๔ - ๑ รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก

๕. เงื่อนไขความสำเร็จ

๕.๑ ควรใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน ๑ ภาคเรียนเป็นต้นไป เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ยั่งยืน

๕.๒ ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และให้การสนับสนุนการพัฒนานักเรียนเป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม

๕.๓ โรงเรียนต้องวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ กระจายอำนาจให้ครู
แกนนำ นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในทุกกระบวนการของกิจกรรม
เพื่อความรู้สึกเป็นเจ้าของ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริง

๕.๔ มีกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจแก่คณะครู
และนักเรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๕.๕ แสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนในการให้ความรู้ สร้างสรรค์
กิจกรรมสู่การมีอาชีพ มีงานทำและสร้างรายได้

**ตอนที่ ๓ ผลการตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และ
ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคม
และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเลย เขต ๑**

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย
นักเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้นำชุมชน โดยนำข้อมูลมาดำเนินการแจกแจงความถี่ และร้อยละ
ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๔ - ๓

ตารางที่ ๔ - ๓ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบประเมิน จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน	จำนวน (๑๓๕ คน)	ร้อยละ (๑๐๐)
๑. ประเภทผู้ให้ข้อมูล		
นักเรียน	๙๒	๖๘.๑๕
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	๑๘	๑๓.๓๓
ผู้ปกครองนักเรียน	๑๕	๑๑.๑๑
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ตัวแทนผู้นำชุมชน	๑๐	๗.๔๑
๒. เพศ		
ชาย	๖๓	๔๖.๖๗
หญิง	๗๒	๕๓.๓๓
๓. อายุ		
๙-๑๕ ปี	๙๒	๖๘.๑๕
๑๖-๓๐ ปี	๗	๕.๑๘
๓๑-๔๕ ปี	๙	๖.๖๗
๔๖-๖๐ ปี	๒๕	๑๘.๕๒
๖๑ ปีขึ้นไป	๒	๑.๔๘
๔. ระดับการศึกษา		
กำลังศึกษาอยู่ชั้น ป.๔	๓๔	๒๕.๑๘
กำลังศึกษาอยู่ชั้น ป.๕	๒๓	๑๗.๐๔
กำลังศึกษาอยู่ชั้น ป.๖	๓๕	๒๕.๙๓
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๓	๙.๖๓
ปริญญาตรี	๒๖	๑๙.๒๖
สูงกว่าปริญญาตรี	๔	๒.๙๖

จากตารางที่ ๔ - ๓ พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เป็นนักเรียน จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๑๕ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๓๓ โดยมีอายุระหว่าง ๙-๑๕ ปี มากที่สุด มีจำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๑๕ และส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้น ป.๖ จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๙๓

**๑. ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาเยาวชน
ให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑**

ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนา
เยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔-๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเป็นไปได้และความเป็น
ประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ชื่อรูปแบบ	๔.๗๘	๐.๔๖	มากที่สุด	๔.๘๖	๐.๓๕	มากที่สุด
๒. หลักการและเหตุผล	๔.๖๙	๐.๕๒	มากที่สุด	๔.๗๓	๐.๔๘	มากที่สุด
๓. วัตถุประสงค์	๔.๗๐	๐.๕๕	มากที่สุด	๔.๗๑	๐.๕๑	มากที่สุด
๔. สาระสำคัญ (เนื้อหา)	๔.๘๔	๐.๓๖	มากที่สุด	๔.๘๓	๐.๔๑	มากที่สุด
๕. การนำรูปแบบไปใช้	๔.๘๓	๐.๔๒	มากที่สุด	๔.๘๔	๐.๓๖	มากที่สุด
๕.๑ การสร้างแกนนำ	๔.๘๕	๐.๓๖	มากที่สุด	๔.๘๕	๐.๓๖	มากที่สุด
๕.๒ ลงมือทำความดี	๔.๘๘	๐.๓๒	มากที่สุด	๔.๘๘	๐.๓๑	มากที่สุด
๕.๓ ยกย่องคนดี	๔.๗๕	๐.๕๓	มากที่สุด	๔.๗๙	๐.๔๑	มากที่สุด
๖. เงื่อนไขความสำเร็จ	๔.๖๔	๐.๖๐	มากที่สุด	๔.๗๓	๐.๔๙	มากที่สุด
โดยภาพรวม	๔.๗๗	๐.๔๘	มากที่สุด	๔.๘๐	๐.๔๓	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔ - ๔ พบว่า ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการ
พัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = ๔.๗๗$, S.D. = ๐.๔๘) และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๘๐$,
S.D. = ๐.๔๓) ซึ่งทุกข้อผ่านเกณฑ์ของระดับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติตาม
รูปแบบที่กำหนดไว้ตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป

๒. ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔-๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ โดยภาพรวมและรายด้าน

พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึง การเป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ความซื่อสัตย์	๔.๕๓	๐.๖๓	มากที่สุด
๒. ความรับผิดชอบ	๔.๖๑	๐.๕๙	มากที่สุด
๓. ความพอเพียง	๔.๕๒	๐.๖๔	มากที่สุด
๔. การมีจิตอาสา	๔.๕๗	๐.๖๑	มากที่สุด
โดยภาพรวม	๔.๕๖	๐.๖๒	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔ - ๕ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๖$, S.D. = ๐.๖๒) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีความพึงพอใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๖๑$, S.D. = ๐.๕๙) รองลงมาคือ ด้านการมีจิตอาสา ($\bar{X} = ๔.๕๗$, S.D. = ๐.๖๑) และด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = ๔.๕๓$, S.D. = ๐.๖๓) ตามลำดับ ส่วนด้านความพอเพียงมีความพึงพอใจต่ำสุด ($\bar{X} = ๔.๕๒$, S.D. = ๐.๖๔)

ตารางที่ ๔-๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ

ข้อที่	พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึง การเป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ	ระดับความพึงพอใจ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านความซื่อสัตย์				
๑.	นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการไม่เอาเปรียบผู้อื่น	๔.๕๒	๐.๖๔	มากที่สุด
๒.	นักเรียนปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ตรงไปตรงมา	๔.๔๑	๐.๗๑	มาก
๓.	นักเรียนมีความละเอียด และเกรงกลัวต่อการทำผิด	๔.๖๐	๐.๕๙	มากที่สุด
๔.	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง	๔.๕๕	๐.๕๘	มากที่สุด
๕.	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และสังคม	๔.๕๗	๐.๖๙	มากที่สุด
รวมด้านความซื่อสัตย์		๔.๕๓	๐.๖๓	มากที่สุด
ด้านความรับผิดชอบ				
๖.	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	๔.๖๔	๐.๖๐	มากที่สุด
๗.	นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ ระเบียบ ของโรงเรียน	๔.๗๔	๐.๔๔	มากที่สุด
๘.	นักเรียนเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี	๔.๕๘	๐.๖๕	มากที่สุด
๙.	นักเรียนช่วยพ่อแม่ ครู ผู้ปกครองทำงานด้วยความเต็มใจ	๔.๕๓	๐.๖๓	มากที่สุด
๑๐.	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ	๔.๕๙	๐.๖๐	มากที่สุด
รวมด้านความรับผิดชอบ		๔.๖๑	๐.๕๙	มากที่สุด
ด้านความพอเพียง				
๑๑.	นักเรียนมีพฤติกรรมประหยัด อดออม	๔.๕๒	๐.๖๓	มากที่สุด
๑๒.	นักเรียนช่วยดูแล รักษาวัสดุ อุปกรณ์ ทรัพยากรส่วนรวม อย่างดี	๔.๕๓	๐.๖๕	มากที่สุด
๑๓.	นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา ไม่ถือเอาสิ่งของของผู้อื่น มาเป็นของตน	๔.๕๕	๐.๕๘	มากที่สุด
๑๔.	นักเรียนใช้สิ่งของทั้งส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า	๔.๔๒	๐.๗๐	มาก
๑๕.	นักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	๔.๕๖	๐.๖๐	มากที่สุด
รวมด้านความพอเพียง		๔.๕๒	๐.๖๔	มากที่สุด

ตารางที่ ๔ - ๖ (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ

ข้อที่	พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงการเป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ	ระดับความพึงพอใจ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านความมีจิตอาสา				
๑๖.	นักเรียนอาสาทำงานด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน	๔.๖๔	๐.๕๗	มากที่สุด
๑๗.	นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ด้วยความเต็มใจ	๔.๕๓	๐.๖๓	มากที่สุด
๑๘.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน สังคม	๔.๕๔	๐.๖๕	มากที่สุด
๑๙.	นักเรียนรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้แก่เพื่อนนักเรียนและคนอื่น	๔.๕๒	๐.๕๙	มากที่สุด
๒๐.	นักเรียนชื่นชมและเผยแพร่ความดีของเพื่อนนักเรียน และคนอื่น	๔.๖๑	๐.๕๗	มากที่สุด
รวมด้านความมีจิตอาสา		๔.๕๗	๐.๖๑	มากที่สุด
ภาพรวมทุกด้าน		๔.๕๖	๐.๖๒	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔ - ๖ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๖$, S.D. = ๐.๖๒) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ด้านความซื่อสัตย์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๓$, S.D. = ๐.๖๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ ลำดับแรก พบว่า นักเรียนมีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำผิด ($\bar{X} = ๔.๖๐$, S.D. = ๐.๕๙) สูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และสังคม ($\bar{X} = ๔.๕๗$, S.D. = ๐.๖๙) และนักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ($\bar{X} = ๔.๕๕$, S.D. = ๐.๕๘) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีความซื่อสัตย์ต่ำสุดคือ นักเรียนปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ตรงไปตรงมา ($\bar{X} = ๔.๔๑$, S.D. = ๐.๗๑)

ด้านความรับผิดชอบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ ลำดับแรก พบว่า นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ ระเบียบ ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.74, S.D. = 0.44$) สูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.60$) และนักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ($\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.60$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีความรับผิดชอบต่ำสุดคือ นักเรียนช่วยพ่อแม่ ครู ผู้ปกครองทำงานด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.63$)

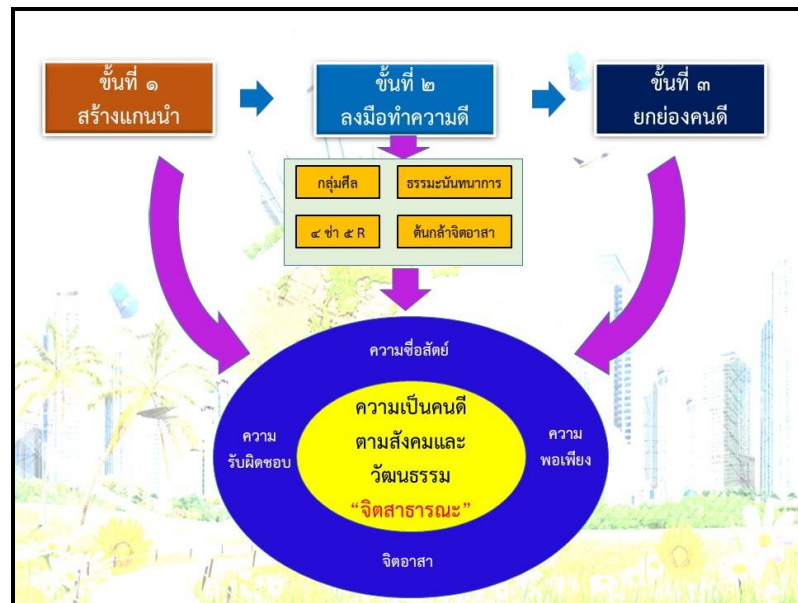
ด้านความพอเพียง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ ลำดับแรก พบว่า นักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.60$) สูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา ไม่ถือเอาสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตน ($\bar{X} = 4.55, S.D. = 0.58$) และนักเรียนช่วยเหลือ รักชาวีศดู อุภกรณ์ ทรัพยากรส่วนรวมอย่างดี ($\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.65$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีความพอเพียงต่ำสุดคือ นักเรียนใช้สิ่งของทั้งส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.70$)

ด้านความมีจิตอาสา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ ลำดับแรก พบว่า นักเรียนอาสาทำงานด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน ($\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.57$) สูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนชื่นชมและเผยแพร่ความดีของเพื่อนนักเรียน และคนอื่น ($\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.57$) และนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน สังคม ($\bar{X} = 4.55, S.D. = 0.65$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีจิตอาสาต่ำสุดคือ นักเรียนรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้แก่เพื่อนนักเรียน และคนอื่น ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.59$)

รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียน บ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

จากผลการวิจัย สามารถเขียนรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคม และวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔ - ๒ รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ ของโรงเรียนบ้านนาโคก

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ เป็นการวิจัยและพัฒนา R&D (Research & Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ๒) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ และ ๓) ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็น การวิจัย และ พัฒนา R&D (Research & Development) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ซึ่งใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการดำเนินการเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก โดยสำรวจกระบวนการบริหารที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนแกนนำ จำนวน ๘ คน แล้วจึงร่วมกันสะท้อนผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการระหว่างวันที่ ๑- ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๕

๒. ขั้นตอนที่ ๒ สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

นำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ ๑ มาจัดทำ (ยกร่าง) รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างและพัฒนารูปแบบตามองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย ๑) หลักการและเหตุผล ๒) วัตถุประสงค์ ๓) สาระสำคัญ (เนื้อหา) ๔) การนำรูปแบบไปใช้ และ ๕) เงื่อนไขความสำเร็จ

ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๕ คน ได้ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ พบว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยดำเนินการระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๕

๓. ขั้นตอนที่ ๓ ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ โดยใช้แบบสอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และแบบประเมินความพึงพอใจ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย นักเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ตัวแทนผู้นำชุมชน โดยดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๖-๓๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๕ และใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุป

๑. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ จากวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

โรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ เป็น โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดยมีกิจกรรมในการปฏิบัติที่หลากหลาย ที่ปฏิบัติ อยู่เสมอ จนเป็นวิถีประจำวัน ส่งผลให้นักเรียนเป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม โดยมี ๔ กิจกรรมเด่น ดังนี้

- ๑.๑ กิจกรรมกลุ่มศีล
- ๑.๒ กิจกรรมธรรมะนันทนาการ
- ๑.๓ กิจกรรม ๔ ซ่า ๕ R
- ๑.๔ กิจกรรมต้นกล้าจิตอาสา

ซึ่งผลจากการปฏิบัติกิจกรรมทั้ง ๔ กิจกรรม ส่งผลให้โรงเรียนได้รับรางวัลที่เกี่ยวข้องมากมาย ดังนี้ สถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา ขนาดกลาง ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ รางวัลโรงเรียนวิถีพุทธพระราชทาน รุ่นที่ ๒ รางวัลโรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม ระดับประเทศ รางวัลสถานศึกษาพอเพียง รางวัลสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข เป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ๔ ดาว รางวัลนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี รางวัลโครงการคุณธรรมดีเด่น รางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และโรงเรียนปลอดภัย Zero Waste School

ทั้งนี้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความคาดหวังให้โรงเรียนบ้านนาโคกมีการดำเนินการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ในด้านจิตสาธารณะ ที่มีความเข้มแข็งเป็นระบบ มีรูปแบบที่ชัดเจน เกิดจากการมีส่วนร่วม สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

๒. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้าน นาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ มีการยกย่องผ่านการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๕ คน พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยชื่อรูปแบบ, หลักการและเหตุผล, วัตถุประสงค์ และสาระสำคัญ (เนื้อหา) มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ ๔.๘๐ ส่วนการนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ ๔.๖๐

๓. ผลการตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

๓.๑ ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

๓.๒ ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีความพึงพอใจด้านความรับผิดชอบสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีจิตอาสา และด้านความซื่อสัตย์ ตามลำดับ ส่วนด้านความพอเพียงมีความพึงพอใจต่ำสุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

ด้านความซื่อสัตย์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ ลำดับแรก พบว่า นักเรียนมีความละเอียด และเกรงกลัวต่อการทำผิด สูงสุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และสังคม และนักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักเรียนปฏิบัติตนได้ถูกต้องตรงไปตรงมา

ด้านความรับผิดชอบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ ลำดับแรก พบว่า นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ ระเบียบ ของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย และนักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักเรียนช่วยพ่อแม่ ครู ผู้ปกครองทำงานด้วยความเต็มใจ

ด้านความพอเพียง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ ลำดับแรก พบว่า นักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา ไม่ถือเอาสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตน และนักเรียนช่วยดูแล รักษาวัสดุ อุปกรณ์ ทรัพยากรส่วนรวมอย่างดี ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักเรียนใช้สิ่งของทั้งส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า

ด้านความมีจิตอาสา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ ลำดับแรก พบว่า นักเรียนอาสาทำงานด้วยความเต็มใจไม่หวังผลตอบแทน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนชื่นชมและเผยแพร่ความดีของเพื่อนนักเรียน และคนอื่น และนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน สังคม ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักเรียนรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้แก่เพื่อนนักเรียน และคนอื่น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาของผู้วิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

๑. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ คือ ๑) หลักการและเหตุผล ๒) วัตถุประสงค์ ๓) สารระสำคัญ (เนื้อหา) ๔) การนำรูปแบบไปใช้ โดยดำเนินการจัดกิจกรรม ๓ ขั้นตอน คือ ขั้นที่ ๑ สร้างแกนนำ ขั้นที่ ๒ ลงมือทำความดี ซึ่งในขั้นตอนนี้มี ๔ กิจกรรมสำคัญ คือ กลุ่มศีล ธรรมะนันทนาการ ๔ ข่า ๕ R และ ต้นกล้าจิตอาสา และขั้นที่ ๓ ยกย่องคนดี และ ๕) เงื่อนไขความสำเร็จ

ดังเห็นได้ว่าองค์ประกอบทั้ง ๕ องค์ประกอบของรูปแบบพัฒนาที่กำหนดขึ้น มีความสอดคล้องสัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานซึ่งเป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการจำเป็น เพื่อกำหนดเป็นหลักการ วัตถุประสงค์และองค์ประกอบอื่น ๆ ของรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมให้สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งได้มีการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ได้ค่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุด จึงทำให้รูปแบบพัฒนานั้นมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของทศนา แคมมณี (๒๕๕๗ : ๒๒๑ – ๒๒๒) ที่สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดได้นั้น สิ่งสำคัญคือต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เป็นระบบโดยคำนึงถึงทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องรวมถึงต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

๒. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านนาโคก ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีความพึงพอใจด้านความรับผิดชอบสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีจิตอาสา และด้านความซื่อสัตย์ตามลำดับ ส่วนด้านความพอเพียงมีความพึงพอใจต่ำสุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วชิรชล คำศิริรักษ์, อุษา ปราบหงษ์ และ ถาดทอง ปานศุภวัชร (๒๕๕๙) ที่พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้าง ได้แก่ ความรับผิดชอบ มีวินัย ไม่เรียนรู้อะไรอย่างพอเพียง และตรงต่อเวลา

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรรษา เอกพรประสิทธิ์ (๒๕๕๙) ที่พบว่า ปัจจัยและเงื่อนไขการนำรูปแบบกิจกรรมไปใช้ ปัจจัยได้แก่ มหาวิทยาลัย คณาจารย์ และบุคลากร มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการพัฒนา ความรู้ เจตคติ และความสามารถด้านจิตอาสา การรณรงค์ ให้ความรู้และข่าวสาร มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการส่งเสริมจิตอาสาของนักศึกษา และการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านโครงการ กิจกรรมจิตอาสาอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนเงื่อนไข ได้แก่ ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดโครงการจิตอาสา รวมถึงการประเมินและติดตามผล

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง ระเบียบ ของโรงเรียน รองลงมาคือ นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย และนักเรียนอาสาทำงานด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของนักศึกษา พสบ.บก.ทท. รุ่นที่ ๑๓ ที่เห็นว่าคุณลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดีที่สำคัญ ๔ อันดับแรก คือ “การปฏิบัติตามกฎหมาย” “การรับผิดชอบต่อหน้าที่” ซึ่งเป็นมิติทางกฎหมายและการเมือง และ “การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม” “การเป็นคนดี” ซึ่งเป็นมิติด้านสังคมและวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

๑.๑ การวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ควรใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างน้อย ๑ ภาคเรียนเป็นต้นไป เพื่อให้เกิดการปฏิบัติต่อเนื่อง เห็นผลชัดเจน พฤติกรรมของนักเรียนมีความคงทนและยั่งยืน

๑.๒ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญ และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างแท้จริง และวางแผนในการนิเทศกำกับติดตามรวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจแก่คณะครูและนักเรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๑.๓ ผู้บริหารโรงเรียนต้องวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบกระจายอำนาจให้ครูแกนนำ นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในทุกกระบวนการของกิจกรรม เพื่อความรู้สึกเป็นเจ้าของ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริง

๑.๔ คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดอย่างเข้มแข็ง เป็นตัวอย่างที่ดี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อย่างต่อเนื่อง

๑.๕ บ้าน วัด โรงเรียนและชุมชนร่วมมือกันในการกำหนดสถานที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสา อย่างต่อเนื่อง ด้วยความสุข และความเต็มใจ

๑.๖ ควรแสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนในการให้ความรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรมจากกิจกรรม ๔ขา ๕ R สู่การมีอาชีพ มีงานทำและสร้างรายได้

๑.๗ ควรให้นักเรียนแกนนำได้ขยายผลให้แก่แก่นักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และสร้างนักเรียนแกนนำให้มีจำนวนมากขึ้น

๑.๘ ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาการมีจิตสาธารณะในด้านความซื่อสัตย์ โดยเฉพาะเรื่องการปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ตรงไปตรงมา เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

๑.๙ ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาการมีจิตสาธารณะในด้านความพอเพียง โดยเฉพาะเรื่องการใช้สิ่งของทั้งส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

๑.๑๐ ผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี คอยแนะนำส่งเสริมในสิ่งที่ถูกที่ควร คอยชี้แนะและปลูกฝังจิตสาธารณะให้แก่เด็ก นอกจากนี้ เด็กยังต้องมีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ ความพอเพียง และมีจิตอาสาตามธรรมชาติอันเกิดขึ้นได้เอง อีกทั้งเด็กยังมีการเรียนรู้ด้านจิตสาธารณะจากสังคมและวัฒนธรรม โดยอาศัยการสั่งสอน ฝึกฝน จากบุคคล สิ่งแวดล้อม

๒. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ ควรมีการพัฒนารูปแบบในการส่งเสริมให้นักเรียนใช้สื่อ เทคโนโลยี ในการสื่อสารให้ถูกต้อง เหมาะสม

๒.๒ ควรมีการศึกษาการได้รับต้นแบบที่ดีและการสนับสนุนทางสังคมจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู เพื่อน และชุมชน เพื่อช่วยให้นักเรียนเป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมได้

๒.๓ ควรแสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนในการให้ความรู้ สร้างสรรค์กิจกรรมความเป็นพลเมืองที่ดีสู่การมีอาชีพ มีงานทำและสร้างรายได้

๒.๔ ควรมีการพัฒนารูปแบบกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียน

๒.๕ บ้าน วัด โรงเรียนและชุมชนควรร่วมมือกันในการกำหนดสถานที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสาอย่างต่อเนื่อง ด้วยความสุข และความเต็มใจ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. แนวทางการดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน (Best Practice) (แนวทางการดำเนินกิจกรรม Best Practice). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๙. แนวปฏิบัติที่ยอดเยี่ยมระดับประเทศ Best of the Best Practice. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, ๒๕๕๔.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๕๙.
- จันทรา เทพอวยพร. รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2559 และประชุมวิชาการเรื่อง “ห้องสมุดดิจิทัลกับการก้าวสู่ยุค Thailand 4.0”. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๖๐.
- เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ. การพัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- ทศนา แคมมณี. รูปแบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑. รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ ๑๘. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- ธีระ รุญเจริญ. ความเป็นมืออาชีพในการจัดและการบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง, ๒๕๕๐.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๓.
- บุญร่วม เทียมจันทร์ และศรัณญา วิชาวธรรม. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พร้อมหัวข้อเรื่องทุกมาตรา. กรุงเทพฯ : มปท, ๒๕๖๒
- บุรชัย ศิริมหาสาร. จัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ : แสงดาว, ๒๕๕๐.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๙.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. แผนปฏิบัติการ ๔ ป ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๗.

วรภัทร์ ภูเจริญ. การจัดการที่เป็นเลิศ. กรุงเทพฯ : เรดเฟอร์มครีเอชั่น, ๒๕๕๕.

ศิริชัย กาญจนวาสี. ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๓. _____
แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๕.

วารสาร และหนังสือพิมพ์

วชิรตล คำศิริรักษ์, อุษา ปราบหงษ์ และ ถาดทอง ปานศุภวัชร. “การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์”. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. ปีที่ ๖ (๑), มกราคม - เมษายน ๒๕๕๙, หน้า ๙๗-๑๐๕.

อุทุมพร จามรมาน. “โมเดลคืออะไร”. วารสารวิชาการ. ปีที่ ๑(๒), มีนาคม ๒๕๕๑, หน้า ๙.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

คำดี จันทะเกษ. “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาการบริหารและการศึกษาศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๔.

ธีระพร आयวัฒน์. “แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก”. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒.

นงลักษณ์ เรือนทอง. “รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล”. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐.

- นักศึกษาหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย (พสบ.บก.ทท.) รุ่นที่ ๑๓ ประจำปี ๒๕๖๔. “เยาวชนไทยกับการเป็นพลเมืองที่ดี”. เอกสารทางวิชาการ, สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๖๔.
- เบญจพร แก้วมีศรี. “การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.
- พรรษา เอกพรประสิทธิ์. “ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี”. เอกสารวิจัยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, ๒๕๕๙.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.
- สมาน อัครภูมิ. “การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษา”. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาการบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- อรุณี ราชพัฒน์. “การส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนาโคก โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)”. เอกสารทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านนาโคก, ๒๕๕๔.
- อุดม ชูสิ่วรรณ. “ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๙.

กฎหมาย

- “พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒”. ราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๖.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

- โรงเรียนบ้านนาโคก. “เอกสารนวัตกรรมการเรียนบ้านนาโคก”. ๒๕๖๓-๒๕๖๔.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. “ศธ ๓๖๐ ๐๓๐๑”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://moemoe.blog/๒๐๒๒/๐๑/๑๙/policy-and-focus-moe/> ๑ มีนาคม, ๒๕๖๕.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. “นโยบาย สพฐ.ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๖”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://www.obec.go.th/about/> ๑ มีนาคม ๒๕๖๕.

วิจารณ์ พานิช. “ความรู้ ๕ ชนิด”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก http://Kmi.trf.or.th/Document/AboutKM/ KM_Article.pdf, ๒๕๖๕.

เอก เอกสกุล. “ความเข้าใจพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรีที่ เข้าร่วมกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก http://www.swis.act.ac.th/html_edu/act/temp_emp_research/1471.pdf ๒ มีนาคม, ๒๕๖๕.

ภาษาต่างประเทศ

Lunenburg, F. C., & Ornstein, A. C. Educational administration: Concept and practices. 2nd ed. Belmont, CA : Wadsworth, ๒๐๐๔.

Keeves, Peter J. "Model and Model Building," Educational Research Methodology and Measurement : An International Handbook. Oxford : Pergamon Press, ๑๙๘๘.

Likert, Rensis. Management Styles And The Human Component In Leadership on the Job : Guides to Good Supervision. New York : AMACOM, ๑๙๘๐.

ภาคผนวก

ผนวก ก

ชื่อผนวก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพร เกษสังข์

วุฒิการศึกษา	กศ.ด. (วัดผลการศึกษา)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

นายกำปนาท ศรีเชื้อ

วุฒิการศึกษา	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

นางสาวกิ่งนภา สุกุลตั้ง

วุฒิการศึกษา	กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

นายเชษฐา แสงรัตน์

วุฒิการศึกษา	ค.ม. (การบริหารการศึกษา)
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านก้างปลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

นางรติมนิษฐ์ ชัชวาลย์

วุฒิการศึกษา	ค.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู โรงเรียนบ้านนาโคก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ผนวก ข

ชื่อผนวก แบบประเมินความเหมาะสมที่มีต่อรูปแบบการพัฒนา

แบบประเมินความเหมาะสมที่มีต่อรูปแบบการพัฒนา

เรื่อง รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

คำชี้แจง

๑. แบบประเมินความเหมาะสมฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ แบ่งเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ ๒ ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับตามแนวคิดของ เรนซิส ลิกเอิร์ท (Rensis Likert, ๑๙๔๐) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายไว้ดังนี้

๕ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก

๓ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย

๑ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

๒. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินนี้จะนำไปใช้ในการวิจัยตามหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคงสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยขอเรียนว่าการวิจัยครั้งนี้ คำตอบของท่านไม่มีผลกระทบต่อตัวท่าน ดังนั้นในการตอบแบบประเมินขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เมื่อตอบแบบประเมินเสร็จแล้วกรุณาส่งให้ผู้วิจัย เพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน

คณะผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มวิชาการที่ ๓

หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ชื่อ-สกุล (นาย/นางสาว/นาง/.....)

ตำแหน่ง.....

ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี)

วุฒิการศึกษาสูงสุด.....

สาขาวิชาที่จบ

ตอนที่ ๒ สอบถามความเหมาะสมที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ ตรงกับความเหมาะสมของท่านที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียนมากน้อยเพียงใด และให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสม

ประเด็น/รายละเอียดที่เกี่ยวกับการประเมิน

๑) หลักการและเหตุผล

รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะของโรงเรียนบ้านนาโคก อาศัยกระบวนการและกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยมีการสร้างแกนนำ ลงมือทำความดี และยกย่องชมเชยคนทำดี ซึ่งกระบวนการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศและสังคมโลกต่อไป

๒) วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาโคก

๓) สาระสำคัญ (เนื้อหา)

การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ ประกอบด้วย ๔ พฤติกรรมย่อย ดังนี้

(๑) ความซื่อสัตย์

(๒) ความรับผิดชอบ

(๓) ความพอเพียง

(๔) ความมีจิตอาสา

๔) การนำรูปแบบไปใช้

ดำเนินการจัดกิจกรรม ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑ สร้างแกนนำ จากตัวแทนนักเรียนแต่ละชั้นเรียน มีการจัดอบรมให้ความรู้ และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

ขั้นที่ ๒ ลงมือทำความดี (เป็นกิจกรรมที่เป็นวิถีประจำวัน) โดยให้นักเรียน ได้ร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- กิจกรรมกลุ่มศีล
- กิจกรรมธรรมะนันทนาการ
- กิจกรรม ๔ ซ่า ๕ R
- กิจกรรมต้นกล้าจิตอาสา

ขั้นที่ ๓ ยกย่องคนดี โดยการยกย่อง ชมเชย ถือเป็นแบบอย่างที่ดี

๕) เงื่อนไขความสำเร็จ

(๑) ควรใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างน้อย ๑ ภาคเรียนเป็นต้นไป เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ยั่งยืน

(๒) ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญ และมีความมุ่งมั่น ในการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างแท้จริง

(๓) คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องปฏิบัติจริงตามกิจกรรมที่กำหนด อย่างเข้มแข็ง เป็นตัวอย่างที่ดี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อย่างต่อเนื่อง

(๔) โรงเรียนต้องวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ กระจายอำนาจให้ ครูแกนนำ นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในทุกระบวนการของกิจกรรม เพื่อความรู้สึกเป็นเจ้าของ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริง

(๕) ผู้บริหารโรงเรียนต้องวางแผนในการนิเทศกำกับติดตามรวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจแก่คณะครูและนักเรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

(๖) บ้าน วัด โรงเรียนและชุมชนร่วมมือกันในการกำหนดสถานที่ให้นักเรียน ได้ปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสา อย่างต่อเนื่อง ด้วยความสุข และความเต็มใจ

(๗) แสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนในการให้ความรู้ สร้างสรรค์ นวัตกรรมจากกิจกรรม ๔ซ่า ๕ R สู่การมีอาชีพ มีงานทำและสร้างรายได้

(๘) การได้รับต้นแบบที่เหมาะสมทั้งจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน จะช่วยให้นักเรียนเป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

(๙) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมทั้งจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน จะช่วยให้นักเรียนเป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

เกณฑ์ในการให้คะแนน

- ๕ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด
 ๔ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก
 ๓ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง
 ๒ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย
 ๑ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ด้าน	ประเด็นที่ประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		๕	๔	๓	๒	๑	
๑.	ชื่อรูปแบบ						
๒.	หลักการและเหตุผล						
๓.	วัตถุประสงค์						
๔.	สาระสำคัญ (เนื้อหา)						
๕.	การนำรูปแบบไปใช้						
๖.	เงื่อนไขความสำเร็จ						

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมิน

คณะผู้วิจัย

ผนวก ค
ชื่อผนวก แบบสอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์
ของรูปแบบการพัฒนา

แบบสอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนา

เรื่อง รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ แบ่งเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ คุณวุฒิ การศึกษา และประเภทผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ ๒ สอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ โดยมีพฤติกรรมย่อย ๔ ด้าน คือ ๑) ความซื่อสัตย์ ๒) ความรับผิดชอบ ๓) ความพอเพียง และ ๔) ความมีจิตอาสา

ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามแนวคิดของ เรนซิส ลิกเอิร์ต (Rensis Likert, ๑๙๔๐) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายไว้ดังนี้

๕ หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ มาก

๓ หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ น้อย

๑ หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

๒. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้ในการวิจัยตามหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยขอเรียนว่าการวิจัยครั้งนี้ คำตอบของท่านไม่มีผลกระทบต่อตัวท่าน ดังนั้นในการตอบแบบสอบถามขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จแล้วกรุณาส่งให้ผู้วิจัยเพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน

คณะผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มวิชาการที่ ๓

หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

๑. ประเภทผู้ให้ข้อมูล นักเรียน
 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 ผู้ปกครองนักเรียน
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ตัวแทนผู้นำชุมชน
๒. เพศ ชาย หญิง
๓. อายุ ระหว่าง ๙-๑๕ ปี ระหว่าง ๑๖-๓๐ ปี ระหว่าง ๓๑-๔๕ ปี
 ระหว่าง ๔๖-๖๐ ปี ๖๑ ปีขึ้นไป
๔. คุณวุฒิการศึกษา กำลังศึกษาอยู่ชั้น ป.๔
 กำลังศึกษาอยู่ชั้น ป.๕
 กำลังศึกษาอยู่ชั้น ป.๖
 ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ ๒ สอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายลเย เขต ๑

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรมมากน้อยเพียงใด และให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

เกณฑ์ในการให้คะแนน

- ๕ หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ มากที่สุด
 ๔ หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ มาก
 ๓ หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ ปานกลาง
 ๒ หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ น้อย
 ๑ หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อที่	รายการตรวจสอบ	ความเป็นไปได้					ความเป็นประโยชน์				
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
๔) ด้านความมีจิตอาสา											
๑๖.	นักเรียนอาสาทำงานด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน										
๑๗.	นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ด้วยความเต็มใจ										
๑๘.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน สังคม										
๑๙.	นักเรียนรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้แก่เพื่อนนักเรียนและคนอื่น										
๒๐.	นักเรียนชื่นชมและเผยแพร่ความดีของเพื่อนนักเรียน และคนอื่น										

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมิน

ผนวก ง

ชื่อผนวก แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนา

แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนา

เรื่อง รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

คำชี้แจง

๑. แบบประเมินความพึงพอใจฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ แบ่งเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ คุณวุฒิ การศึกษา และประเภทผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ ๒ สอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตสาธารณะ โดยมีพฤติกรรมย่อย ๔ ด้าน คือ ๑) ซื่อสัตย์ ๒) รับผิดชอบ ๓) พอเพียง และ ๔) จิตอาสา

ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามแนวคิดของ เรนซิส ลิกเอิร์ต (Rensis Likert, ๑๙๘๐) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายไว้ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก
- ๓ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย
- ๑ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

๒. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินนี้จะนำไปใช้ในการวิจัยตามหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยขอเรียนว่าการวิจัยครั้งนี้ คำตอบของท่านไม่มีผลกระทบต่อตัวท่าน ดังนั้นในการตอบแบบประเมินขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เมื่อตอบแบบประเมินเสร็จแล้วกรุณาส่งให้ผู้วิจัยเพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน

คณะผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มวิชาการที่ ๓

หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

๑. ประเภทผู้ให้ข้อมูล นักเรียน
 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 ผู้ปกครองนักเรียน
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ตัวแทนผู้นำชุมชน
๒. เพศ ชาย หญิง
๓. อายุ ระหว่าง ๙-๑๕ ปี ระหว่าง ๑๖-๓๐ ปี ระหว่าง ๓๑-๔๕ ปี
 ระหว่าง ๔๖-๖๐ ปี ๖๑ ปีขึ้นไป
๔. คุณวุฒิการศึกษา กำลังศึกษาอยู่ชั้น ป.๔
 กำลังศึกษาอยู่ชั้น ป.๕
 กำลังศึกษาอยู่ชั้น ป.๖
 ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ ๒ สอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ ตรงกับความพึงพอใจของท่านที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียนมากน้อยเพียงใด และให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจ

เกณฑ์ในการให้คะแนน

- ๕ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด
 ๔ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก
 ๓ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง
 ๒ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย
 ๑ หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อที่	พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึง การเป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม	ระดับความพึงพอใจ				
		๕	๔	๓	๒	๑
	ด้านความซื่อสัตย์					
๑.	นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการไม่เอาเปรียบผู้อื่น					
๒.	นักเรียนปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ตรงไปตรงมา					
๓.	นักเรียนมีความละเอียด และเกรงกลัวต่อการทำผิด					
๔.	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง					
๕.	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และสังคม					
	ด้านความรับผิดชอบ					
๖.	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย					
๗.	นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ ระเบียบ ของโรงเรียน					
๘.	นักเรียนเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี					
๙.	นักเรียนช่วยพ่อแม่ ครู ผู้ปกครองทำงานด้วยความเต็มใจ					
๑๐.	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ					
	ด้านความพอเพียง					
๑๑.	นักเรียนมีพฤติกรรมประหยัด อดออมและใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า					
๑๒.	นักเรียนช่วยดูแล รักษาวัสดุ อุปกรณ์ ทรัพยากรส่วนรวมอย่างดี					
๑๓.	นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา ไม่ถือเอาสิ่งของของผู้อื่น มาเป็นของตน					
๑๔.	นักเรียนนักเรียนใช้สิ่งของทั้งส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า					
๑๕.	นักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน					
	ด้านความมีจิตอาสา					
๑๖.	นักเรียนอาสาทำงานด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน					
๑๗.	นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ด้วยความเต็มใจ					
๑๘.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน สังคม					
๑๙.	นักเรียนรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้แก่เพื่อนนักเรียน และคนอื่น					
๒๐.	นักเรียนชื่นชมและเผยแพร่ความดีของเพื่อนนักเรียน และคนอื่น					

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมิน

ผนวก จ

ชื่อผนวก แผนภาพประกอบการดำเนินการวิจัย

แผนภาพที่ ผนวก - ๑ ประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

แผนภาพที่ ผนวก - ๒ รายงานความก้าวหน้าของงานวิจัยให้อาจารย์ที่ปรึกษารับทราบ

แผนภาพที่ ผนวก - ๓ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคัม และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก

แผนภาพที่ ผนวก - ๔ ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคัม และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านนาโคก

การนำรูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม ไปใช้ที่โรงเรียนบ้านนาโคก

ขั้นที่ ๑ สร้างแกนนำ

แผนภาพที่ ผนวก - ๕ การอบรมนักเรียนแกนนำ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๕

แผนภาพที่ ผนวก - ๖ การอบรมนักเรียนแกนนำ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๕

ชั้นที่ ๒ ลงมือทำความดี (กิจกรรมกลุ่มศิลปะ)

แผนภาพที่ ผนวก - ๗ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มศิลปะ

แผนภาพที่ ผนวก - ๘ นักเรียนแกนนำรายงานการทำกลุ่มศิลปะชั้นที่ ๒ ลงมือทำความดี (กิจกรรมธรรมะนันทนาการ)

แผนภาพที่ ผนวก - ๙ นักเรียนแกนนำเป็นผู้นำปฏิบัติกิจกรรมธรรมะนันทนาการ

แผนภาพที่ ผนวก - ๑๐ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมธรรมะนันทนาการร่วมกัน
ชั้นที่ ๒ ลงมือทำความดี (กิจกรรม ๔ ช่า ๕ R)

แผนภาพที่ ผนวก - ๑๑ นักเรียนแกนนำเป็นผู้นำปฏิบัติกิจกรรม ๔ ซ่า ๕ R

แผนภาพที่ ผนวก - ๑๒ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม ๔ ซ่า ๕ R ร่วมกัน
ชั้นที่ ๒ ลงมือทำความดี (กิจกรรมต้นกล้าจิตอาสา)

แผนภาพที่ ผนวก - ๑๓ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมต้นกล้าจิตอาสาในโรงเรียน

แผนภาพที่ ผนวก - ๑๔ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมต้นกล้าจิตอาสาในชุมชน
ชั้นที่ ๓ ยกย่องคนดี

แผนภาพที่ ผนวก - ๑๕ ยกย่องนักเรียนที่ทำความดี

แผนภาพที่ ผนวก - ๑๖ มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนแกนนำ

แผนภาพที่ ผนวก - ๑๗ คณะผู้วิจัย กลุ่มวิชาการที่ ๓ อบรมพัฒนา
ศึกษาระบบการวิจัย

แผนภาพที่ ผนวก - ๑๘ คณะผู้วิจัย กลุ่มวิชาการที่ ๓

ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระเกษตร สอนผกา	ประธานสภาพนักงาน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๒. นาวาอากาศเอก อโนชา รัชพรมงคล	นายทหารปฏิบัติการ
ประจำสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
ช่วยปฏิบัติราชการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ผู้บริหารและคณาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ

๑. พลตรี ชำนาญ ช้างสาต	ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๒. พันเอก อภิสสิทธิ์ วงศ์บัวแก้ว	รองผู้อำนวยการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๓. พันเอก อาชวกุล กาญจนาคม	รองผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๔. พันเอก กฤษกมล ธรรมานุกูล	ผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๕. นาวาอากาศเอก ปิยะ จารุอารยพันธ์	ผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖. พันเอก วสันต์ รัตนกุญชร	นายทหารปฏิบัติการ ประจำสถาบันวิชาการป้องกัน
ประเทศ ช่วยปฏิบัติราชการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๗. พันเอก อภิชาติ เจริญเกตุ	นายทหารปฏิบัติการ ประจำสถาบันวิชาการป้องกัน
ประเทศ ช่วยปฏิบัติราชการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๘. นาวาอากาศเอก อโนชา รัชพรมงคล	นายทหารปฏิบัติการ ประจำสถาบันวิชาการป้องกัน
ประเทศ ช่วยปฏิบัติราชการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๙. พันเอกหญิง อัมพาศรี ดำรงค์กุล
ประจำสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ช่วยปฏิบัติราชการ
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๐. พันเอกหญิง ปัทมา ขำเอี่ยม
นายทหารปฏิบัติการ ประจำสถาบันวิชาการป้องกัน
ประเทศ ช่วยปฏิบัติราชการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๑. พันเอกหญิง พัชรินทร์ สุนทรวรรณ
รองผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๒. พันเอก วราทิตย์ บุญประสพ
รองผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๓. พันเอก สนิท นันทะวงศ์
หัวหน้ากองสนับสนุน สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบัน
วิชาการป้องกันประเทศ

รายชื่อสมาชิก

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙
กลุ่มที่ ๓

เรื่อง : รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีตามสังคมและวัฒนธรรม
ของโรงเรียนบ้านนาโคก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

๑. นายกฤษฎา จันทน์นวล	เลขที่ ๓
๒. นายเคน อาจดวงดี	เลขที่ ๗
๓. นายจักรวาล เจริญทอง	เลขที่ ๘
๔. นางจารุวรรณ บุญโต	เลขที่ ๙
๕. นายเจนภพ ชัยวรรณ	เลขที่ ๑๑
๖. นางสาวดวงนภา ขาวสุข	เลขที่ ๑๘
๗. นางธิติมน คำมี	เลขที่ ๒๕
๘. นางนัยนา ต้นเจริญ	เลขที่ ๓๑
๙. นายบรรจงศักดิ์ งามประเสริฐ	เลขที่ ๓๓
๑๐. นางสาวอรุณี ราชพัฒน์	เลขที่ ๗๑